

YURT DIŞI YATIRIM ENDEKSİ 2018

Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK)

BariŐ Sazak
Yurt Dışı Yatırımlar İŐ Konseyi
Koordinatörü
bsazak@deik.org.tr
Tel: +(90) 212 339 5089

Bain & Company

Hüseyin Binzat
Yönetici
huseyin.binzat@bain.com
Tel: +90 (212) 708 1425

Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK)

Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK), kuruluşu olan 1986 yılından itibaren Türk özel sektörünün dış ticaret, uluslararası yatırımlar, hizmetler, müteahhitlik ve lojistik başta olmak üzere, dış ekonomik ilişkilerini yürütme; yurt içi ve yurt dıŐında yatırım imkânlarını araştırma; Türkiye'nin ihracatını artırmaya katkı sağlama ve benzeri iş geliştirme çalışmalarını koordine etmekle görevlendirilmiş kurumdur.11 Eylül 2014 tarihinde çıkarılan 6552 Sayılı Kanunla yeni bir yapıya kavuşan DEİK, "Türk özel sektörünün dış ekonomik ilişkilerini yürütme" görevini tamamiyle üstlenmiş olup, Kurucu Kuruluşları, üyeleri ve İş Konseyleri ile birlikte, Türkiye'nin önde gelen girişimcilerinin ve iş dünyası temsilcilerinin oluşturduğu gönüllü bir 'iş diplomasisi' örgütüdür. Aralık 2018 itibariyle DEİK'in 95 kurucu kuruluşu, 145 İş Konseyi ve bu Konseyleri oluşturan 1.200'nin üzerinde üye firması ve üye firmalarının da DEİK bünyesinde 2000'e yakın temsilcisi bulunmaktadır.

River Plaza Bahar Sokak No:13 Kat:10 34394
Levent / İstanbul-Türkiye
Tel: +90 (212) 339 50 00
Fax: +90 (212) 270 30 92
E-posta: info@deik.org.tr
www.deik.org.tr

   deikiletisim

YASAL UYARI

Bu raporda yer alan bilgiler halka açık kaynaklardan elde edilmiştir. Çalışmamıza sermaye piyasası işlemleri ve grup içi işlemler dahil olmayıp; kapanış süreci devam eden birleşme ve satın alma işlemleri, kaynak aktarımı yeni başlamış sıfırdan yatırımlar, imtiyaz hakkı alımları ve gayrimenkul yatırımları dahildir. Bununla beraber, bu çalışmada kullanılan kaynaklardaki hata ve eksikliklerden ve bu yayındaki bilgilerin kullanılması sonucunda DEİK üyelerinin veya üçüncü kişilerin uğrayabilecekleri doğrudan ve/veya dolaylı zararlardan, kâr yoksunluğundan veya manevi zararlardan dolayı DEİK ve Bain & Company hiçbir şekilde sorumlu tutulamaz. Rapor; DEİK üyelerini, kamuoyunu ve karar vericileri bilgilendirmek amacı ile hazırlanmış olup herhangi bir ekonomik aktivite için tavsiye veya hukuki görüş olarak yorumlanmamalıdır

Her hakkı saklıdır © Aralık 2018.

Bain & Company Türkiye

Dünyanın lider yönetim danışmanlık şirketlerinden Bain & Company, müşterilerine strateji, operasyon, bilgi teknolojileri, organizasyon, girişim sermayesi, dijital dönüşüm ve stratejileri ve birleşme & satın alma konularında danışmanlık hizmetleri vermekte, müşterileri için pratik iç görüler geliştirerek, değişim yaratacak becerileri onlara aktarmaktadır. Bain, danışmanlarının başarılarını müşterilerinin finansal sonuçlarına göre ölçmesi prensibi sermaye piyasalarında endeksten 4 misli daha iyi performans göstermiştir. 36 ülkede 57 ofisi bulunan Bain & Company, her türlü endüstri ve sektörde şirket ile çalışma deneyimine sahiptir.

Nispetiye Caddesi, Akmerkez B 3 Blok Kat: 10 34337
Etiler / İstanbul - Türkiye
Tel: +90 (212) 708 14 00
Fax: +90 212 708 1414
E-posta: huseyin.binzat@bain.com
www.bain.com

 @BainAlerts

İçindekiler

Önsöz	4
Endeks 2018	6
Metodoloji ve Dönemsel Türk Yatırımcı Algısı	10
Amerika	12
Afrika & Orta Doğu	14
Asya Pasifik	16
Avrasya	18
Bati Avrupa	20
Doğu Avrupa	22
Detaylı Metodoloji ve Konsey Hakkında	24

Önsöz

Nail Olpak
DEİK Başkanı

Ülkelerin kalkınma ve refah seviyesiyle doğrudan ilişkili olan yurtdışı yatırımlar, Türkiye’de 1980’li yıllarda başlayan ve 2000’li yıllarda ivme kazanan küresel ekonomiye dâhil olma sürecinde gerek sıfırdan yatırımlar gerekse şirket satın almaları kanalıyla önemli ölçüde arttı.

1990-2000 yılları arasında küresel yurtdışı yatırım tutarı 4,1 trilyon ABD doları iken 2000-2017 yılları arasında bu oranın 5,4 kat artışla 22,4 trilyon ABD dolarına yükseldiği görülüyor. Aynı süreçte, Türkiye ise yurtdışına yaptığı yatırım tutarını 24 katına çıkararak 40 milyar ABD doları seviyesini yakalıyor.

Türkiye’nin atak iş insanları, bugün dünyanın dört bir yanında çeşitli sektörlerde önemli yatırımlara imza atıyor. Bizler de DEİK olarak yatırımcılarımızın önünü açmak ve onlara yol göstermek için dünyada 138 ülke ve bölgede faaliyet gösteren 145 iş konseyimizle ticari diplomasi faaliyetleri yürütüyor, kurucu kuruluşlarımızla hem yurtiçinde hem yurtdışında yatırım fırsatları araştırıyor ve üyelerimizi bu bağlamda teşvik ediyoruz. Bu maksatla bu yıl üçüncü kez hazırladığımız ve zamanın değişen şartlarına göre güncellediğimiz Yurtdışı Yatırım Endeksi’miz de Türk şirketlerinin yurtdışı yatırımlara artan ilgisini çarpıcı sonuçlarla ortaya koyuyor. Endeksimiz, yatırım coğrafyalarının risk ve potansiyelini Türk yatırımcılar için sektörlerden bağımsız genel bir değerlendirmeye tabi tutuyor.

Bu bağlamda yatırımcılarımızın, yatırım kriterlerinin başında pazar büyüklüğünün geldiğini gördük. Ayrıca öne çıkan kıstaslar arasında kalkınmışlık düzeyi ve mevzuat altyapısı da endeksimizin ortaya çıkardığı sonuçlar arasında yer alıyor. Yine bu yılki endeksimizde geçtiğimiz iki yıl zirvede yerini koruyan ABD, yerini Birleşik Krallık’a bıraktı. Ayrıca endekste yer alan ülkelerin 21 tanesinin Avrupa’da yer aldığı ve Doğu Avrupa ülkelerinin ise son yıllardaki çıkışını sürdürdüklerini gözlemledik. Bunların yanısıra bu yıl Ticaret Bakanlığımızın belirlediği hedef ülkeler olan Rusya, Meksika, Hindistan ve Çin’in de yine benzer bir şekilde endekste üst sıralarda yer aldığı görülüyor.

İnanıyorum ki endeksimizde yer alan tüm bu kıymetli bilgiler önümüzdeki dönemde de yatırımcılarımızın kabuklarını kırarak yeni küresel ortaklıklar kurmak için dünyaya açılma serüvenlerinde onlara ışık tutar, rehberlik eder ve Türkiye’den küresel markalar çıkmasına vesile olur.

DEİK bünyesinde faaliyet gösteren Yurtdışı Yatırımlar İş Konseyi’nin Bain & Company ortaklığıyla hayata geçirdiği Yurtdışı Yatırımlar Endeksi’nin hazırlanmasına katkı sunan herkese teşekkür ediyor, endeksin Türk özel sektörü yurtdışı yatırımları için bir rehber olacağına inanıyorum.

Volkan Kara
Yurtdışı Yatırımlar
İş Konseyi Başkanı

Her sene değişen yatırımsal, ekonomik ve jeopolitik şartlara göre güncellenen endeks, Türk şirketlerinin önceliklerini, motivasyonlarını ve perspektifini yansıtarak ülke bazlı bir sıralamayı yatırımcılarla paylaşmaktadır. Bu yılki raporumuzun bulgularından da görüleceği üzere önceki yıla kıyasla küresel yatırım akışlarına paralel bir biçimde yurt dışına giden Türk yatırımlarında ve başlatılan projelerde hafif bir dalgalanma yaşanmıştır. UNCTAD verilerine göre nispi küresel ekonomik ve ticari büyümeye rağmen küresel yatırım akışları 2016 yılında 1,86 trilyon ABD dolarından 2017 yılında %23 oranında düşüş ile yaklaşık 1,43 trilyon ABD doları seviyesine inmiştir. Bu azalıştaki en temel belirleyici unsur gelişmiş ülkelere giden yatırımlardaki azalış olarak gözlemlenmektedir. Küresel birleşme ve satın almalar da aynı şekilde %23'lük bir azalış ile 666 milyar ABD dolarına inmiştir. Sıfırdan gerçekleştirilen yeni yatırımlar, 2003'ten beri en düşük yıllık seviyesini görerek önceki yıla oranla %32'lik bir azalış ile 571 milyar ABD dolarını görmüştür. Bu durum uzun vadeli büyüme dinamikleri açısından küresel ölçekte negatif bir gösterge olarak değerlendirilebilir.

Gelişmekte olan küresel bir oyuncu olarak Türkiye'nin; son 10 yılda Amerika'dan Afrika'ya, Avrupa'dan Asya'ya uzanan geniş bir coğrafyada şirketleri tarafından satın aldığı markalar ve bu alımlardan daha fazla ilgili ülkelerde sıfırdan yaptığı yatırımların büyüklüğü 40 Milyar ABD dolarına yaklaşmıştır. Toplam yatırımların proje büyüklüklerinin ise 65 milyar ABD dolarını aştığını görüyoruz.

Bu yılki çalışmamızda Türk şirketlerinin tespit edebildiğimiz projeleri ve şirket satın alımlarının da bir önceki yıla göre hem işlem hem meblağ bazında azaldığını gözlemledik. Endekste son dönem Türk yatırımcılarının davranışlarına paralel olarak yatırım adreslerinin seçiminde başta Avrupa ülkeleri ve komşu coğrafyalar olmak üzere, organik ticari bağı olan ülkeler ve politik ilişkilerin hareketlendiği ülkeler öne çıktı. Gıda, inşaat ve taahhüt, lojistik, ağaç ve kâğıt ürünleri imalatı ve perakende en fazla yatırım yapılan sektörler oldu.

Endekste bu yıl liderliği elde eden Birleşik Krallık başta olmak üzere Avrupa ülkelerine ve daha fırsat odaklı yatırımlarda Afrika ülkelerine dönük yatırımlar için Türk şirketlerinin daha iştahlı davranacağını öngörüyoruz. Endeksi geçtiğimiz yılda olduğu gibi bu yıl da; yüksek, orta ve düşük gelirli olmak üzere 3 grupta inceledik. DEİK bünyesinde faaliyet gösteren Yurtdışı Yatırımlar İş Konseyi ve Bain & Company işbirliği ile hazırlanan Türkiye Yurtdışı Yatırım Endeksi çalışmasının, uluslararası pazarların potansiyelinin değerlendirilmesi hususunda Türk şirketleri için faydalı bir rapor olacağını umuyor, emeği geçen tüm arkadaşlarıma teşekkür ediyorum.

Endeks 2018

Genel Bulgular

• Gelişmiş ülkelerin pek çok kategoride göstermiş olduğu yüksek performans gelişmesi beklenen ve düşük gelirli ülkelerin listeye girmesini zorlaştıran önemli bir unsurdur. Türk yatırımcılar açısından cazip, az kalkınmış ülkeleri de değerlendirmeye alabilmek adına endeks 3 kategoride hazırlanmıştır. Böylelikle gelir seviyesine göre ayrılan ülkeler arasında nispi bir sıralama yapma imkânı yakalanabilmektedir.

• Dönemsel olarak Türk yatırımları incelendiğinde dolaylı sermaye yatırımcılarının aksine doğrudan yatırımcılar, anlık rota değişikliğinden ziyade uzun dönemli sektör dinamiklerini ve yatırım geri dönüşlerini göz önüne almaktadır. Neticede yüksek gelirli ülkeler sıralamasında Avrupa ülkelerinin ağırlığı açıktır. Bir önceki yıl ile karşılaştırıldığında tüm sıralamalarda toplam 4 ülke ile yer alan Asya Pasifik bölgesinin yüksek büyüme dinamiklerinin neticesinde bu yıl 8 ülke ile endekste yer aldığı göze çarpmıştır.

↑ Önceki seneye göre yükselen ülkeler

↓ Önceki seneye göre düşüşteki ülkeler

○ Önceki listeye göre yeri değişmeyen ülkeler

Sıra	Yüksek Gelirli Ülkeler	Endeks Puanı (100 üzerinden)	Sıra	Orta Gelirli Ülkeler	Endeks Puanı (100 üzerinden)	Sıra	Düşük Gelirli Ülkeler	Endeks Puanı (100 üzerinden)
1	İngiltere	79 ↑	1	Çin	57 ○	1	Endonezya	53 ↑
2	Almanya	76 ○	2	Malezya	57 ↑	2	Azerbaycan	48 ↓
3	ABD	73 ↓	3	Romanya	56 ↑	3	Cezayir	47 ↑
4	İtalya	69 ↑	4	Çekya	55 ↓	4	Ukrayna	46 ↑
5	Hollanda	69 ○	5	S. Arabistan	54 ↑	5	Hindistan	46 ↑
6	Fransa	68 ○	6	Rusya	53 ↓	6	İran	45 ↓
7	İspanya	67 ↑	7	Macaristan	53 ○	7	Irak	45 ↑
8	Güney Kore	67 ↑	8	Kazakistan	51 ↑	8	Pakistan	44 ↑
9	İsveç	67 ↓	9	Portekiz	50 ↑	9	Gürcistan	44 ↓
10	İsviçre	65 ○	10	Bulgaristan	50 ↑	10	Özbekistan	43 ○
11	Avusturya	65 ↑	11	Litvanya	48 ↓	11	Sırbistan	43 ↑
12	Danimarka	64 ↓	12	Şili	48 ↑	12	Fas	43 ○
13	Kanada	64 ○	13	Polonya	48 ○	13	Kenya	43 ↑
14	Norveç	64 ↑	14	Tayland	47 ↑	14	Vietnam	42 ↑
15	Belçika	64 ○	15	Estonya	46 ↓	15	Mısır	41 ↓

• Geçtiğimiz iki yılın birincisi ABD bu sene liderliği Birleşik Krallık'a devretmiştir. Özellikle yatırımlarını küreselleştirmeye çalışan Türk şirketleri, kurdukları aracı şirket veya doğrudan yatırımları ile Birleşik Krallık'ı bir üs belirlemiştir. Birleşik Krallık, özellikle Türkiye'ye yakınlığı, uluslararası hukuk, finans ve yatırım danışmanlarına erişim kolaylığı ile cazip bir yatırım adresi olmuştur. Ülke, diğer gelişmiş batı ülkelerine kıyasla vergi avantajı, şirket kurma süreçlerindeki esneklik ve para biriminin kullanım kolaylığı ile ön plana çıkmaktadır. Türk şirketlerinin 2017 yılında tespit edilen yurtdışı yatırım ve şirket satın almalarının işlem bazında %18'i Birleşik Krallık'ta gerçekleşmiştir.

• Yıllık yatırım istatistiklerinden de görüldüğü üzere Avrupa'nın Türkiye açısından gerek yatırım kaynağı gerekse yatırım adresi olma niteliği endeks sonuçları ile de desteklenmektedir. Kendi değer zincirinde üst seviyelere yaklaşan şirketlerimiz, marka ve teknoloji transferi sağlayacak alımlarına gelişmiş ülkelerde devam edeceklerdir.

• TCMB ödemeler dengesi yıllık para akışları baz alındığı takdirde 2017 yılında 3,2 milyar ABD doları tutarında sermaye çıkışı gözlemlenmiştir. Son 5 yılın ortalaması 4 milyar ABD dolarının altında kalsa da yatırım girişimlerinde fazla bir dalgalanma olmamıştır. Yıllık Türkiye'ye akan yabancı sermayede de benzer bir eğilim, 2017 yılında

Öne Çıkanlar

18%

Türk şirketlerinin 2017 yılında tespit edilen yurtdışı yatırımlarında işlem bazında İngiltere'nin payı %18 olurken, sırasıyla Almanya, ABD, Sırbistan ve Rusya diğer popüler yatırım adresleri olarak öne çıkmaktadır.

1.43 Trn\$

UNCTAD verilerine göre 2017 yıllık küresel doğrudan yabancı yatırımlar %23'lük düşüş ile 1,43 trilyon ABD dolarına gerilemiştir.

ENDEKSTE YER ALAN ÜLKELERİN BÖLGESEL DAĞILIMI

	Yüksek Gelirli	Orta Gelirli	Düşük Gelirli
Amerika	2	1	0
Afrika	0	0	4
Asya Pasifik	1	3	4
Avrasya	0	2	4
Avrupa	12	8	1
Ortadoğu	0	1	2

olmuştur. 7 milyar ABD dolarlık sermaye yurtdışındaki yerleşik kişilerden Türkiye'ye transfer edilmiştir. Rapor dahilinde paylaşılan yatırım değerleri proje büyüklükleri olup yıllık para akışını yansıtmaz.

• Sıralanan tüm ülkelerin 21 tanesi Avrupa'da yer almakla birlikte, endekste öne çıkan önemli bir bulgu, Doğu Avrupa ülkelerinin yatırım adresi olarak son yıllardaki çıkışını sürdürmeleridir. Polonya, Macaristan, Romanya ve Sırbistan gerek Türkiye'den gerek dünyadan özellikle imalat operasyonlarına dönük önemli miktarda yatırım çekmektedir. Romanya bu alanda Türk yatırımcıların birinci adresi olsa da Türk yatırımcılar geçtiğimiz yıl özellikle Sırbistan merkezli imalat yatırımlarını arttırmışlardır. Endekste iki yıldır iyi bir yer edinen Çekya'nın Türk şirketlerince potansiyelinin altında değerlendirildiği gözlemlenmektedir. Bununla birlikte, özellikle son dönemde Türk şirketlerinin satın aldığı önemli markaların menşei ve ekonomik büyüklükleri göz önünde bulundurulduğunda, Almanya, Fransa, İspanya, Hollanda, Belçika gibi gelişmiş Batı Avrupa ülkeleri önemli birer yatırım adresi olmaya devam etmektedir.

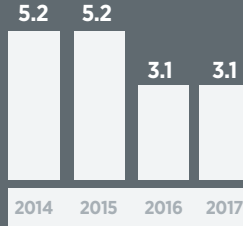
• Afrika ülkeleri özellikle fırsat odaklı yaklaşımları olan Türk şirketleri için düşük gelirli ülkeler grubunda önemli yer edinmiştir. Kuzey Afrika ülkeleri daha çok öne çıksa da Türkiye'nin Sahra altı Afrika'da gerek siyasi gerekse ekonomik atılımları zaman içerisinde yatırıma dönüşmeye başlamıştır. Ayrıca, bu yıl, Kenya da listeye girmeyi başarmıştır. Tanzanya ve Nijerya listede yer alamasa da bu ülkeleri takip etmektedir. Son yıllarda Sudan da Türk yatırımcıların ilgi alanına girmeye başlamıştır. Ortadoğu'da yaşanan politik belirsizliğin önümüzdeki dönemlerde de devam edeceğine yönelik algının, Türk yatırımlarının bu bölgeye yönelmesine neden olabileceği düşünülmektedir. Bu sebeple de mütevazı ekonomik büyüklüklerine rağmen bu coğrafyadaki ülkelere olan yatırım iştahı yüksektir.

• Amerika kıtasında yer alan ABD dışındaki ülkeler Türk şirketlerinin mevcut yatırım stokunda henüz küçük bir paya sahip olsalar da önümüzdeki dönemde gerek pazar çeşitlendirme ihtiyacı gerekse sahip oldukları hammadde olanakları ve insan kaynağı ile cazip ülkeler olarak ön plana çıkma potansiyeline sahiptir. ABD son 3 yılda yıllık ortalama çektiği Türk yatırım miktarını iki katına çıkarmıştır. Kanada ve Şili de bu yıl da endekste yer almışlardır.

Öne Çıkanlar

32%

UNCTAD verilerine göre küresel sıfırdan gerçekleştirilen yeni yatırımlar 2003'ten beri en düşük yıllık seviyesini görerek 32%'lik bir azalış ile 571 milyar ABD Dolarını görmüştür.

TCMB Ödemeler Dengesi hesabına göre yurtdışındaki yerleşik kişilerin yurtdışındaki doğrudan yatırımlarının yıllık para akımı küresel ölçekte paralel olarak son 2 yılda azalmıştır.

21%

DEİK networkü dahilinde 200'den fazla şirketin katılımıyla gerçekleştirilen yurtdışı yatırım algı anketinde katılımcıların %21'i, yeni dönemde mevcut uluslararası yatırımlarını genişleteceğini belirtti.

• Küresel ekonomik hareketliliğin tersine, ekonomi gündemimizde çeşitli sebeplerle ikinci planda kalmış Asya Pasifik bölgesi önemli fırsatları hala barındırmaktadır. Ciddi bir genç ve büyüyen nüfusa sahip bu ülkelere dönük gerek siyasi gerek ekonomik ilişkiler son bir yıllarda önemli mesafe kat etmiştir. Listeye girmeyi başaran Çin, Güney Kore, Hindistan, Endonezya ve Malezya'nın yanında bu yıl Vietnam ve Tayland da endekste kendine yer edinmiştir. Hindistan, Orta ve Güney Asya'daki en fazla yabancı yatırımı çeken ülke olsa da yabancı yatırım girişleri halen nüfusuna göre çok küçüktür. Geçtiğimiz yıl gerçekleştirilen Cumhurbaşkanlığı seviyesindeki ziyaretin ikili ekonomik ilişkileri güçlendireceği öngörülmektedir.

• Önceki döneme oranla nispi olarak artan petrol fiyatları yakın pazarlardaki ekonomik görünümü az da olsa yukarı çekmeyi başarmıştır. Irak ve Suudi Arabistan'ın yatırımcılar için daha iyi bir izlenim yarattığı görülmektedir. İran önceki seneki rüzgârını kaybetse de Türk iş adamlarının ilgisi devam etmektedir. ABD'nin nükleer anlaşmayı uzatmama kararı, İran'a yatırım iştahını frenleyecektir. En fazla Türk yatırımını barındıran Rusya'nın, Ukrayna ve Batı ülkeleri ile yaşadığı ekonomik ve politik sorunlar sebebiyle çektiği doğrudan yabancı yatırımlar 2014'ten bu yana hızla düşmektedir. Ülke, Türk yatırımcıları açısından da bir önceki yıla nazaran daha düşük bir derece elde etmiştir.

2016-17 Küresel Yurtdışı Yatırım Akımları (Milyar \$)

• Hazar bölgesinde kişi başına düşen küresel yabancı yatırımda Kazakistan, Azerbaycan ve Türkmenistan başı çekmektedir. Endekste yer alan bölgedeki ülkelere yatırım yapan Türk yatırımcılar için Kazakistan, Özbekistan ve Azerbaycan'da bu yıl da iyimser hava kendini göstermektedir.

• UNCTAD verilerine göre nispi küresel ekonomik ve ticari büyümeye karşı küresel yatırım akışları 2016 yılında 1,86 trilyon ABD dolarından 2017 yılında %23 oranında düşüş ile yaklaşık 1,43 trilyon ABD doları seviyesine inmiştir. Bu azalıştaki en temel belirleyici unsur gelişmiş ülkelere giden yatırımlardaki azalış olarak gözlemlenmektedir. Küresel birleşme ve satın almalar da aynı şekilde %23'lük bir azalış ile 666 milyar ABD dolara inmiştir. Sıfırdan gerçekleştirilen yeni yatırımlar, 2003'ten beri en düşük yıllık seviyesini görerek önceki yıla oranla %32'lik bir azalış ile 571 milyar ABD Dolarını görmüştür. Bu durum uzun vadeli büyüme dinamikleri açısından küresel ölçekte negatif bir gösterge olarak değerlendirilebilir.

Region	Yurt Dışı Yatırım Akımı			Birleşme Satın Almalar			Sıfırdan Yatırım Proje Büyüklükleri		
	2016	2017	Büyüme Oranı (%)	2016	2017	Büyüme Oranı (%)	2016	2017	Büyüme Oranı (%)
Dünya	1814	1518	-16	869	666	-23	834	571	-32
Gelişmiş Ekonomiler	1109	810	-27	794	553	-30	254	282	11
Avrupa Birliği	500	370	-26	363	127	-65	148	146	-1
K.Amerika	494	330	-33	372	295	-21	69	105	53
Gelişmekte Olan Ekonomiler	638	653	2	69	100	44	515	261	-49
Afrika	50	49	-1	10	3	-64	94	41	-57
Latin Amerika	139	143	3	18	24	34	74	61	-17
Asya	448	459	2	42	73	74	347	158	-54
Geçiş Ekonomileri	67	55	-17	5	13	157	65	28	-56

Metodoloji ve Dönemsel Türk Yatırımcı Algısı

Metodoloji

Global olarak incelendiğinde dış yatırımları tetikleyen ana unsurların; arz güvenliği, know-how transferi ve teknoloji edinme potansiyeli, maliyet avantajları ve pazar potansiyelini daha etkin bir şekilde değerlendirme isteği olduğu görülmektedir. Pazar ülkelerin yerel yasal düzenlemelerine ve regülasyonlarına uyum ihtiyacı da bu pazarlara ulaşmak için yurtdışına yatırımı cazip kılan faktörler arasındadır. Bunun yanı sıra, Türkiye'nin mevcut yatırım stoğu analiz edildiğinde, özellikle komşu coğrafyalarda yer alan ülkeler ile Türkiye'nin ekonomik veya politik ilişkisi önemli bir yatırım motivasyonu olarak belirginleşmektedir.

Endeks çerçevesinde her bir ülkenin puanı hesaplanırken, aşağıda belirtilen ana başlıklardaki değerlendirmeler göz önüne alınmıştır:

- İş yapma ortamı ve kalkınmışlık
- Know-how transferi / teknoloji edinme potansiyeli
- İç ve komşu pazar büyüklükleri
- Mevzuat altyapısı
- İş gücü üretim ve hammadde maliyeti
- Türkiye ile ilişkiler

Bu sene üçüncüsü oluşturulan ve her yıl tekrarlanması planlanan bu endeks çalışmasında 2018 yılı için sıralanan ülkeler, belli bir yatırım kararını etkilemekten ziyade, ilgili ülkenin Türk yatırımcısının gözünde çekiciliğinin ve algısının seviyesini ve ileriki yıllar için beklentileri sergilemeyi hedeflemektedir. Belirlenen kriterler ve ağırlıklar ışığında, üst sıralara gidildikçe ülkelerin Türk yatırımcılar açısından yatırım çekiciliği de artmaktadır.

Endeks çalışması kapsamında, gelişmiş ülkelerin birçok kriterde sahip oldukları avantajlar nedeniyle, dış yatırım alanında önemli fırsatlar sunabilecek gelişmekte olan ülkelerin önüne geçmesini dengelemek adına, yüksek, orta ve düşük gelirli ülkeler olarak ayrı ayrı sıralanarak üç endeks oluşturulmasının yararlı olacağı öngörülmüştür.

Bu ana başlıkların önem derecesini belirlemek amacıyla DEİK üyesi şirketler nezdinde bir yatırım algı anketi gerçekleştirilmiş ve yukarıda bahsedilen 3 ayrı ülke grubu için ana başlıkların ağırlıkları bu anketin sonuçlarına göre saptanmıştır.

Ülke performansının değerlendirilmesi amacıyla toplamda 27 kıstas değerlendirilmiştir. Kıstasların tam listesi için son sayfayı inceleyebilirsiniz.

Endeksin metodolojisi, Türkiye'nin önde gelen yurtdışı yatırımcı şirketlerinin temsil edildiği DEİK'in bünyesindeki uzmanların, Bain & Company'nin ve Yurtdışı Yatırımlar İş Konseyi üyelerinin görüşleri ile DEİK üyelerine dönük yatırımcı algı anketi sonuçlarıyla şekillendirilmiştir. Kullanılan veriler konu hakkında özelleşmiş veri tabanları ve halka açık kaynaklardan derlenmiş olup, dönemsel mevcut en güncel haliyle incelenmiştir.

Dönemsel Türk Yatırımcı Algısı

Endeks çalışmaları çerçevesinde, hem doğrudan Türk yatırımcısının görüşlerini endeks hesaplamasına yansıtma, hem de Türk yatırımcılarının güncel gelişmeler ışığında şekillenen algısına ışık tutmak amacıyla, DEİK üyesi şirketler arasında bir anket çalışması gerçekleştirilmiştir.

Bu sene ikincisi gerçekleştirilen bu ankete 83'ü yurtdışında yatırımları olduğunu beyan eden 258 şirket yanıt vermiştir. Katılımcıların profilleri incelendiğinde, küreselleşmiş büyük şirketlerden, henüz yeni yurtdışı yatırımlarıyla yeni ilgilenmeye başlayan küçük-orta boy şirketlere kadar geniş bir yelpaze göze çarpmaktadır.

- Yurtdışına yatırım yaptığını beyan eden katılımcıların %53'ü ile yine geçen sene olduğu gibi büyük çoğunluğu, hizmet sektörüne yatırım yapmayı tercih etmiştir. Bu sene yatırımcılar, geçen seneye kıyasla yurtdışında tek bir sektöre yatırım yapmayı daha çok tercih edip birkaç farklı sektöre yatırım yapanların oranı azalmıştır. Buna rağmen birden fazla sektöre yatırım yapanlarda ise geçen sene hizmet ve inşaat ve taahhüt ikilisi öne çıkarken bu sene hizmet, üretim ve inşaat ve taahhüt sektörlerinde yapılan ikili yatırımların oranı eşit dağılımlı çıkmıştır.

- Yatırım yapıldığı beyan edilen bölgelere yatırım dağılımı incelendiğinde, toplam yurtdışı yatırımlarının %26'sı ile Avrupa Birliği'nin ilk sırada olduğu görülmektedir. Bunu %16 ile Afrika ülkeleri ve %10 ile Orta Doğu ülkeleri takip etmektedir. Geçen senenin sonuçları ile karşılaştırıldığında ise bu sıralamanın değişmemiş olduğu göze çarpmaktadır.

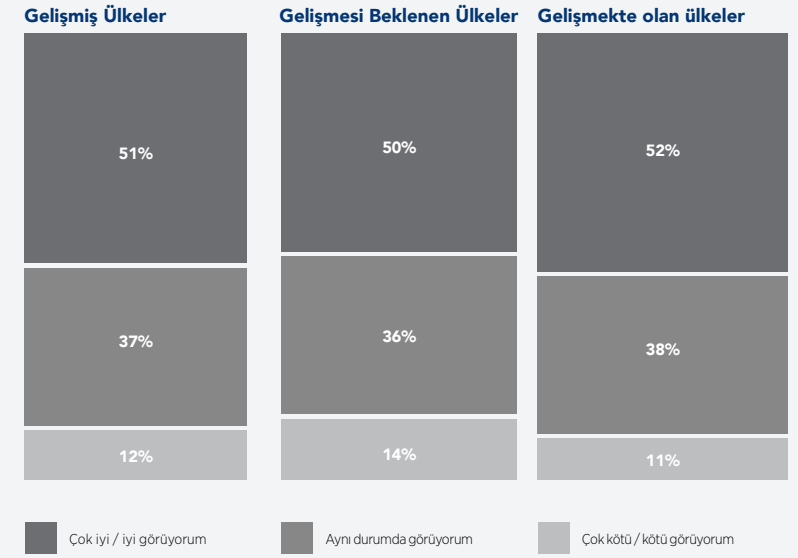
- Yatırım yapılan ülkeler gelir grubuna göre sınıflandırıldığında, yurtdışına yatırımların %50'sinin orta gelirli ülkelere, %29'unun ise yüksek gelirli ülkelere olduğu görülmüştür. Geçen sene ile karşılaştırıldığında, yüksek gelirli ülkelere yapılan

yatırımlarda bir azalma olduğu görülmektedir. Düşük gelirli ülkelere yapılan yatırımlar ise toplam yurtdışına yatırımların %22'sidir.

- Yatırım yapılan pazarlara olan güvene bakıldığında, yüksek gelirli ülkelerin güven endeksinin, %52 ile ülke grupları arasında en çok yükselen olmasıyla beraber aynı zamanda geçtiğimiz seneden bu yana, bu oranın arttığı da görülmektedir. Bunun yanı sıra, geçtiğimiz seneki sonuçlar ile karşılaştırıldığında bulgularımız, orta ve düşük gelirli ülkelere olan güven endeksinin de geçen seneye oranla arttığını, güven seviyeleri geçen sene %35 civarlarında iken bu sene %50'lere gelmiş olduğu görülmektedir.

- Gelecekteki yatırım planları ile ilgili olarak, yüksek gelirli ülke kategorisinde, yatırım görüşlerini belirten katılımcıların %33'ünün yatırım yapmayı düşünmediği ortaya çıkarken %22'si ise henüz yatırım yapmamış olmakla beraber yatırım yapmak için fırsat aradığını belirtmiştir. Orta gelirli ülkelerde ise katılımcıların %38'i yatırım yapmayı düşünmediğini belirtirken yatırım için fırsat arayan kısım katılımcıların %32'sidir. Düşük gelirli ülkelere ise %30 ile en büyük oran, fırsat arayanlar olmakla beraber katılımcıların %28'i ise hâlihazırda yatırım yapmış olduklarını belirtmiştir.

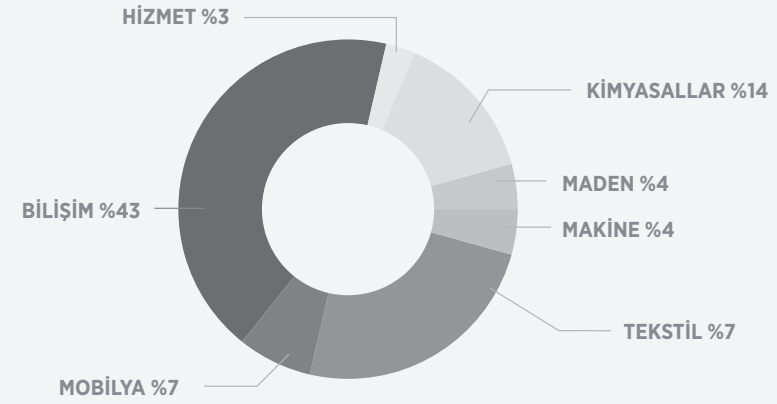
- Yatırım kriterleri konusunda, Türk yatırımcılarının birinci kistası, geçen seneki anket sonuçları ile aynı olan pazar büyüklüğüdür. Bunun yanı sıra, önemli olarak öne çıkan kistaslar arasında kalkınmışlık düzeyi ve mevzuat altyapısı da yer almaktadır.

ABD, 2016-2017 döneminde de en büyük küresel yatırımcı konumunu korusa da yatırım adresi olarak da çok cazip imkânlar sunmaktadır. Her ne kadar Türk yatırımcılar açısından iki yıldır sürdürdüğü endeks liderliğini bu yıl Birleşik Krallık'a kaptırmış olsa da geniş tüketici tabanı, öngörülebilir ve şeffaf yargı sistemi, verimli işgücü, son derece gelişmiş altyapısı ve yeniliği teşvik eden iş ortamı gibi çeşitli nedenlerle cazip bir yatırım adresi olmayı sürdürmektedir. Son dönemde küresel ekonomi gündemini oldukça meşgul eden korumacı politikaların doğrudan yabancı yatırımları nasıl etkileyeceği önümüzdeki yılların istatistikleri ile daha net anlaşılacaktır. Başkan Trump'ın korumacı politikaları 2018 yılında ABD'ye gelen doğrudan yabancı yatırımı arttırmaya amaçlamaktadır.

Son yıllarda emtia fiyatlarında yaşanan düşüşler, Kanada gibi enerji ve madencilik alanlarında ciddi yatırım çeken ülkelerde yatırımın yavaşlamasına sebep olmuştur. Kanada önceki yılın altında kalarak, 2016 yılında sadece 33 milyar ABD dolarlık yabancı yatırım çekebilmiştir. Yabancı yatırımlardaki düşüş eğilimi 2017 yılında da devam etmiştir. Kanada İstatistik Kurumu verileri, çekilen doğrudan yabancı yatırımın 2010'dan bu yana en düşük seviyeye ulaştığını göstermektedir. Yine de ülke, şeffaf iş ortamı, NAFTA gibi avantajlı anlaşmaları ve önemli doğal kaynakları ile önemli bir yatırım adresi olmayı sürdürmektedir.

Sektörel Dağılım

Öne Çıkan Yatırımlar

- 1 Kordsa | ABD | Fabric Development Inc. | Tekstil | Birleşme-Satınalma
- 2 AirTies | ABD | Sıfırdan Yatırım/Genişleme | Bilişim | Arge Faaliyetleri
- 3 Elastron Kimya | ABD | Sıfırdan Yatırım/Genişleme | Kimyasallar | İmalat
- 4 Alfemo | ABD | Sıfırdan Yatırım/Genişleme | Mobilya | Perakende
- 5 Cardtek | ABD | Sıfırdan Yatırım/Genişleme | Bilişim | Hizmet

100mn

2016 yılında yapılan yatırımların tutarı 1 milyar ABD\$* olurken, 2017 yılında yapılan 9 yatırımın toplam değeri yaklaşık 100 milyon ABD\$'ni* bulmuştur.

Bu yıl da endekste yer alan Şili'de yeni Başkan Sebastian Piñera'nın, ülkenin zengin doğal kaynaklarını aktif kullanmaya dönük olarak özellikle madencilik sektörüne daha fazla yabancı yatırım çekmeye ve yabancı yatırımcılar için mevzuatı kolaylaştırmaya dönük politikaları, yeni dönemde olumlu sonuçlar verebilir. Şili 2017 yılında 11 milyar ABD doları yatırım çekerken en büyük yatırımcıları ABD ve Brezilya olmuştur. Türk yatırımcılar için de Latin Amerika pazarında daha fazla değerlendirilmesi gereken bir ülke olarak endekste yer almıştır.

ABD'de yabancı şirketler üç federal kurum tarafından verilen yardımlardan yararlanabilirler:

- EDA (Ekonomik Kalkınma İdaresi), sıfırdan yatırımlarla istihdam artışına yol açan projelere uzun vadeli krediler sunmaktadır
- The Small Business Administration (SBA) KOBİ'lerin kullandıkları krediler için garantiler sunmaktadır. Ayrıca, KOBİ'lerin orta ve uzun vadeli krediler yoluyla tesis inşaatını veya malzeme alımını finanse etmelerine yardımcı olmaktadır
- Kırsal Kalkınma Ajansı(USDA), kırsal alanlarda istihdam yaratan ticari şirketlere verilen kredilerin %90'ına kadarına garanti verebilmektedir

Kanada, AR-GE yoğun sektörler için düşük işletme maliyetleriyle (ABD'e göre %16 daha az maliyetli) rekabetçi bir araştırma ve geliştirme ortamı sunmaktadır.

-Amerika kıtasına Türk yatırımcılar tarafından 2016 yılında 17 (7 birleşme ve satın alma) yatırım yapılmıştır.

-2017 yılında son iki senenin altında bir performans ile 9 yatırım işlemi (2 birleşme ve satın alma) tespit edilmiştir.

-2016 yılında yapılan yatırımların tutarı 1 milyar ABD\$* iken, 2017 yılında yapılan 9 yatırımın toplam değeri yaklaşık 100 milyon ABD\$'ı* bulmuştur.

-Yatırım aktivitesi olarak imalat, dijital ve bilişim ile endüstriyel makine sektörleri ön plana çıkmaktadır.

-Bölgede, ABD hem sıfırdan yatırımlarda hem de birleşme ve satın almalarda adetsel olarak en çok yatırım yapılan ülke olarak ilk sırada yer almaktadır.

%46

Kanada'da toplam vergi yükümlülükleri G7 ülkeleri arasında en düşük düzeydedir (ABD'den %46 daha az maliyetlidir)

**311
milyar\$**

UNCTAD ön analizlerine göre ABD'nin 2017 yılında çektiği toplam yabancı yatırım 311 milyar ABD dolarıdır. Bir önceki yıla kıyasla yaklaşık %35 azalmıştır

"(*)" ile belirtilen değeri açıklanmamış işlemler için tahmini değerler de dahildir. Bu veriler yıllık para akışını göstermez. Proje tahmini değeridir. Yıllık para akışları için TCMB Ödemeler Dengesi istatistikleri geçerlidir.

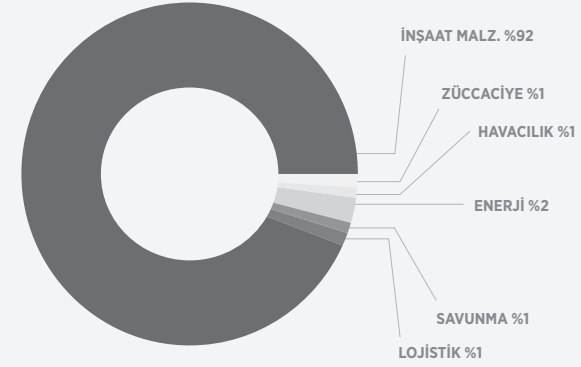
Özellikle Kuzey Afrika ve Orta Doğu coğrafyasında ekonomik çeşitlilik önceki yıllara nazaran ilerleme kaydetse de yavaş bir değişim söz konusudur. Petrol ve doğal gazla bağlı ekonomik yapılar coğrafyada baskın bir rol oynamaya devam etmektedir. Her ne kadar petrol fiyatları son zamanlarda nispeten artma eğilimine girse de uzun vadede önemli fiyat dalgalanmaları etkili olabilir. Bu durum uzun vadeli büyük doğrudan yatırımları etkileyen bir faktör olmaktadır. Bu yıl endekste Orta Doğu'dan 3, Afrika'dan 4 ülke yer edinmiştir. Geçtiğimiz yıldan farklı olarak düşük gelirli ülkeler sıralamasında Sahra altı Afrika ülkelerinin daha iyi bir yer edindiği görülmektedir.

Önceki döneme oranla nispi olarak artan petrol fiyatları yakın pazarlardaki ekonomik görünümü az da olsa iyileştirmiştir. Irak ve Suudi Arabistan'ın yatırımcılar için daha iyi bir izlenim yarattığı görülmektedir. İran önceki seneki rüzgârını kaybetse de Türk yatırımcıların ilgisi devam etmektedir. ABD'nin nükleer anlaşmayı uzatmama kararı, İran'a yatırım iştahını frenleyecektir.

Afrika ülkeleri özellikle fırsat odaklı yaklaşımları olan Türk şirketleri için düşük gelirli ülkeler grubunda önemli yer edinmiştir. Kuzey Afrika ülkeleri daha çok öne çıksa da Türkiye'nin Sahra altı Afrika'da gerek siyasi gerekse ekonomik atılımları zaman içerisinde yatırıma dönüşmeye başlamıştır. Ayrıca, bu yıl, Kenya da listeye girmeyi başarmıştır. Tanzanya ve Nijerya listede yer alamasa da bu ülkeleri takip etmektedir.

Özellikle Sudan Merkez Bankasının para transfer limitlerinde yaptığı değişikliklerle Sudan da Türk

Sektörel Dağılım

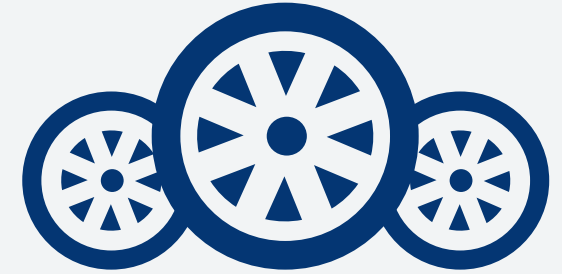

Öne Çıkan Yatırımlar

- 1 Paşabahçe | Mısır | Pearl Glass Group | Züccaciye & Cam | Birleşme & Satınalma
- 2 TAV | S.Arabistan | Qassim Yanbu & Hail Havalimanı | Havacılık | Süreli Kontrat Bazlı Alım
- 3 Havelsan | Katar | Sıfırdan Yatırım/Genişleme | Savunma | Hizmet
- 4 Tosyalı Holding | Cezayir | Sıfırdan Yatırım/Genişleme | İnşaat Malz. | İmalat
- 5 Aksa | Çad | Sıfırdan Yatırım/Genişleme | Enerji | İmalat

\$760mn

2016 yılında bölgeye Türk yatırımcılar tarafından yaklaşık 100 milyon ABD\$* değerinde yatırım yapılırken 2017 yılında yapılan tahmini yatırım miktarı 760 milyon ABD\$'dır*.

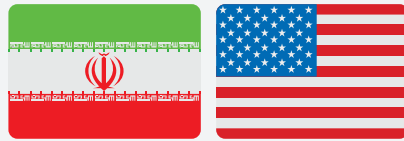
yatırımcıların ilgi alanına girmeye başlamıştır. Ortadoğu'da yaşanan politik belirsizliğin önümüzdeki dönemlerde de devam edeceğine yönelik algının, Türk yatırımlarının bu bölgeye yönelmesine neden olabileceği düşünülmektedir. Bu sebeple de mütevazı ekonomik büyüklüklerine rağmen bu coğrafyadaki ülkelere olan yatırım iştahı yüksektir.

Sahra altı Afrika'daki iş ortamı, artan bölgesel hareketlilik, hızlı şehirleşme ve nüfus artışı nedeniyle kıtada üretilen ürün ve hizmetlere olan talebi artırarak hızla değişmektedir. Bu değişim, kamu sektöründe Afrika'nın en büyük ekonomik bloğunun kurulması için kolaylaştırıcı rol oynaması ile birleşince, Afrika'nın yeni dönemde de dış yatırımlar için ön plana çıkacağı öngörülmektedir.

Bu yıl endekste bölgede en yüksek çıkışı yakalayan Suudi Arabistan'da hükümet, yabancı yatırımı özellikle ülke altyapısının ihtiyaçlarını gidermek ve ekonomiyi çeşitlendirerek yeni istihdam alanları sağlamak için arttırmak niyetindedir. Hükümet son dönemde perakende ve toptan satış şirketlerinin tamamının yabancı sermayeli kurulabilmesine izin vererek ve yeni bir özelleştirme programı başlatmıştır.

500

Suudi Sermaye Piyasası Kurumu, geçtiğimiz aylarda getirdiği düzenleme ile borsada yabancı yatırımcılar için hazır varlık değerini 1 milyar ABD Dolarından 500 milyona indirmiştir. Kontrol altındaki enflasyon, nispi istikrarlı döviz kuru ve düşük enerji maliyetleri ile kapsamlı özelleştirme programları, yatırımcıları ülkeye çekebilecek faktörlerdendir

ABD'nin nükleer anlaşmadan çekilmesi İran'a dönük olumlu yatırım algısını önümüzdeki yıldan itibaren zedeleyecektir

12

UK Export Finance önümüzdeki 10 yıl içinde Irak altyapı projelerinde kullanılmak üzere 12 milyar ABD doları tutarında fon ayracağını açıklamıştır

-Türk yatırımcılar tarafından 2016 yılında 17 (4'ü birleşme ve satın alma) yatırım yapılırken, 2017 yılında 8 (2'ü birleşme ve satın alma) yatırım kayıtlara yansımıştır.

-2016 yılında bölgeye Türk yatırımcılar tarafından yaklaşık 100 milyon ABD\$* değerinde yatırım yapılırken 2017 yılında yapılan tahmini yatırım miktarı 760 milyon ABD\$'dır*.

-Yatırım aktivitesi olarak imalat, ulaştırma ve hizmet sektörleri ön plana çıkmaktadır.

Endekste Kuzey Afrika ülkeleri öne çıkarsa da Türkiye'nin Sahra altı Afrika'da gerek siyasi gerekse ekonomik atılımları zaman içerisinde yatırıma dönüşmeye başlamıştır.

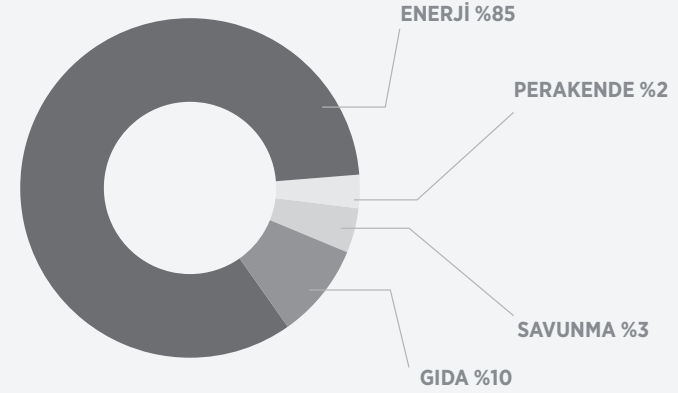
“(*)” ile belirtilen değeri açıklanmamış işlemler için tahmini değerler de dahildir. Bu veriler yıllık para akışını göstermez. Proje tahmini değeridir. Yıllık para akışları için TCMB Ödemeler Dengesi istatistikleri geçerlidir.

Küresel ekonomik hareketliliğin tersine, ekonomi gündemimizde çeşitli sebeplerle ikinci planda kalmış Asya Pasifik bölgesi önemli fırsatları hala barındırmaktadır. Ciddi bir genç ve büyüyen nüfusa sahip bu ülkelere dönük gerek siyasi gerek ekonomik ilişkilerimiz son yıllarda önemli mesafe kat etmiştir. Listeye girmeyi başaran Çin, Güney Kore, Hindistan, Endonezya ve Malezya'nın yanında bu yıl Vietnam ve Tayland da endekste kendine yer edinmiştir.

Çin, Maliye Bakanlığı verilerine göre 2017 yılı itibari ile çektiği yatırımları bir önceki yıla oranla %7 arttırarak 137 Milyar ABD dolarına ulaştırmıştır. Ülke, endekste bu yıl da orta gelirli ülkeler kategorisindeki liderliğini korumuştur. Geçen sene Çin'de kurulan yabancı şirket sayısı %28 artarak 35.652'e ulaşmıştır. 11 serbest bölgedeki doğrudan yabancı yatırım, 2017 yılında %18 artışla 16 milyar ABD doları olmuştur. Çin, dünyada ABD ve Birleşik Krallık'tan sonra en fazla yabancı yatırım çeken ülke olarak yatırım potansiyelini hala korumaktadır.

Geçtiğimiz yıldan daha iyi bir derece elde eden Hindistan'da yabancı yatırımlarda son yıllarda yaşanan artış bu yıl da devam etmiştir. Ticaret ve Sanayi Bakanlığı verilerine göre ülke, 2016-17 döneminde 60 milyar ABD doları yabancı yatırım çekmiştir. Son dönemde hükümetin yabancı yatırımcılara dönük serbestleştirme politikaları sonuç vermektedir. Hükümet bu bağlamda emlak, bankacılık, savunma, sivil havacılık, perakende ve basın yayın sektörlerinde devlet kontrollü mevzuatı esneklemiştir. Ayrıca demiryolu hatları ve yük trenlerine dönük yabancı yatırımların önünü açmak adına çalışmalar sürmektedir.

Sektörel Dağılım

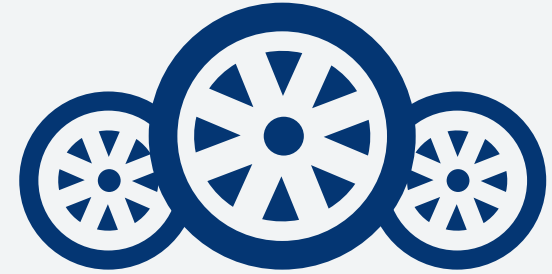

Öne Çıkan Yatırımlar

- 1 LCW | Endonezya | Sıfırdan Yatırım/Genişleme | Tekstil | Perakende
- 2 Godiva | Avustralya | Sıfırdan Yatırım/Genişleme | Gıda | Perakende
- 3 Aselsan | Malezya | Sıfırdan Yatırım/Genişleme | Savunma | Hizmet
- 4 Yıldız Holding | Brunei | Sıfırdan Yatırım/Genişleme | Gıda | İmalat
- 5 Zorlu Energy | Pakistan | Sıfırdan Yatırım/Genişleme | Enerji | İmalat

\$760mn

2016 yılında bölgeye Türk yatırımcılar tarafından yaklaşık 100 milyon ABD\$* değerinde yatırım yapılırken 2017 yılında yapılan tahmini yatırım miktarı 760 milyon ABD\$'dir*.

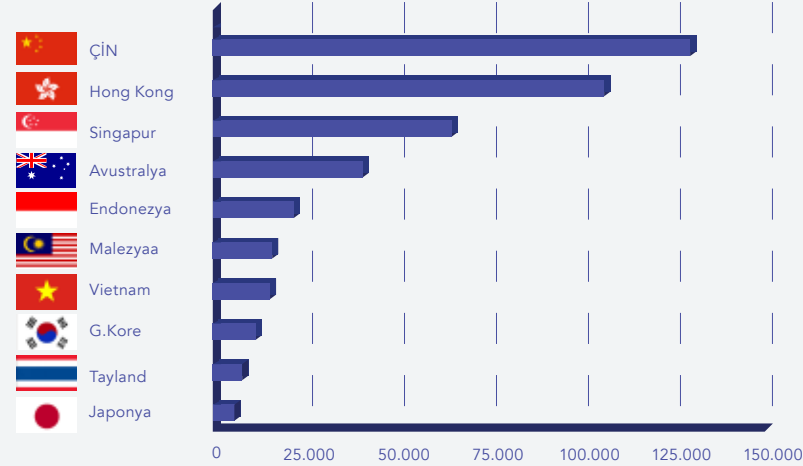

Bu yıl endekste yer edinen Tayland ve Vietnam ölçekleri dahilinde önemli birer yatırım adresi olarak yer edinmişlerdir. Ekonomi idareleri sürekli olarak yatırım ortamını iyileştirmeye dönük çalışmalar yapmakla birlikte, yabancı yatırımlar neticesinde her iki ülkede de üretim değer zincirinde önemli sıçramalar gerçekleşmiştir. Yabancı yatırımcılar artık hafif sanayiden hızla ağır sanayi, teknoloji, elektronik donanımın yanı sıra emlak ve turizm sektörlerine de yönelmekte ve bu dönüşüm, ülkeleri Çin, Hindistan ve Endonezya'nın hemen arkasından Asya'nın önemli yatırım adresleri konumuna getirmektedir.

Malezya ve Endonezya gibi büyük Müslüman nüfuslara sahip pazarlar bu yıl endekste üst sıralarda yer edinmiştir. Nüfuslarının artan tüketim iştahı perakende gibi sektörlerde yeni büyüme yolları sağlayacaktır. Malezya'da hükümet İslami finansmanı artırma çabalarıyla ülkeyi büyük bir finans merkezi haline getirmeye çaba göstermektedir. Endonezya ,250 milyonu aşan nüfusu ile özellikle enerji ve altyapı projeleri ile son dönemde Türk şirketlerinin ilgisi çekmeye başlamıştır.

ORTALAMA YILLIK YABANCI YATIRIM AKIŞI (MİLYON USD) 2012-16

-Asya & Pasifik ülkelerinde 2016 yılında tespit edilen 4 adet şirket birleşmesi var iken, 2017 yılında 5 adet sıfırdan yatırım tespit edilmiştir.

-2016 yılında toplam işlem büyüklüğü 260 milyon* ABD dolarıyken, 2017 yılındaki yatırımların büyüklüğü yaklaşık 353 milyon* ABD \$'ıdır.

-Yatırım aktivitesi olarak enerji ve gıda ön plana çıkmaktadır.

-Genel bağlamda bölge Türk şirketleri tarafından potansiyelinin çok altında değerlendirilmektedir.

2022

Çin Devlet Konseyi, bankacılık, ulaşım, menkul kıymetler ve sigorta sektöründe yabancı yatırımcılara dönük bir takım kısıtlamaları hafifletmiştir. Ayrıca otomotiv sektöründe 2022 yılına kadar yabancı yatırımcı sahipliğine dönük engellerin sona erdireceğini duyurmuştur

32

Endonezya'nın 2017 yılında çektiği toplam doğrudan yabancı yatırım miktarı 32 milyar ABD dolarıdır

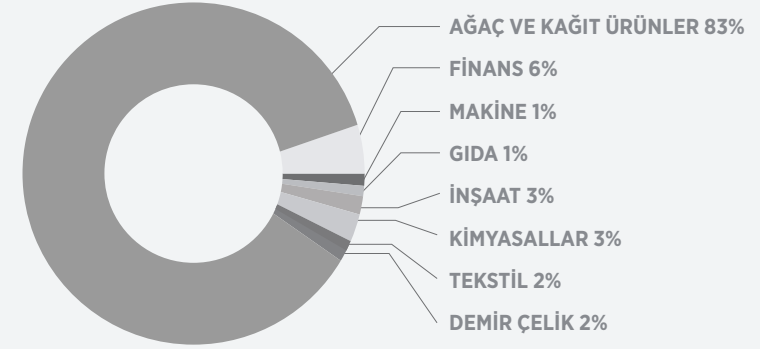
"(*)" ile belirtilen değeri açıklamamış işlemler için tahmini değerler de dahildir. Bu veriler yıllık para akışını göstermez. Proje tahmini değeridir. Yıllık para akışları için TCMB Ödemeler Dengesi istatistikleri geçerlidir.

Rusya, Türkiye'nin mevcut yatırım stokunun en fazla yoğunlaştığı ülke olarak evvelki yıl siyasi sorunlardan ötürü giremediği endekste bu sene de geçen yıl olduğu gibi önemli bir yer edinmiştir. Son dönemde Türk yatırımları daha çok imalat, altyapı, makine sektörlerine yoğunlaşmıştır. Özellikle Kırım sorunu ile ABD ve AB ülkelerinin ambargosu ve Rusya'nın bu yaptırımlara karşı yabancı yatırımcılara dönük aldığı bir takım önlemler, yabancı yatırımların gelişimindeki en önemli engeldir. Yine de ülke, potansiyeli ile son iki yılda 65 milyar ABD doları üzerinde yabancı yatırımı çekmeyi başarmıştır.

Azerbaycan düşük gelirli ülke grubunda liderliği bu sene kaptırma da Türk yatırımcıları açısından en cazip ülkelerin başında yer almaktadır. Önemli bir Türk yatırım stokunu bünyesinde barındıran ülke, coğrafi ve kültürel yakınlığının yanı sıra yakın zamanda yatırım ortamının daha iyileşmesi için önemli adımlar atmıştır. Ülke bu değişikliklerin sonuçlarını son yıllarda görmeye başlamıştır. Çekilen yabancı yatırımın önceki yıla nazaran %100 oranında artması öngörülmektedir. Hükümetin en önemli önceliklerinden biri, tarım, ulaştırma, turizm ve bilişim başta olmak üzere, hidrokarbon yatırımları odağındaki ülke ekonomisini çeşitlendirmek ve yabancı yatırım miktarını arttırmaktır. Ülkenin, Rusya, Kazakistan ve Belarus arasındaki gümrük birliğinin bir parçası olması pazar boyutunu büyütmektedir.

Kazakistan ülke ekonomisini yabancı yatırımlar yoluyla çeşitlendirmek istese de en önemli yatırımları yine enerji ve doğal kaynak sektörüne çekmektedir. Ülkedeki Çin yatırımları giderek artmaktadır. "Yeni İpek Yolu -BRI-" projesi kapsamında altyapı projelerine önemli kaynak aktarılacağı öngörülmektedir. Kazakistan, Türk yatırımcılar için imalat, inşaat ve taahhüt ve perakende operasyonları için önümüzdeki dönemde değerlendirilebilir. Hükümetin geliştirmeye çalıştığı Astana Uluslararası Finans Merkezi (AIFC) projesi; sermaye piyasaları, varlık yönetimi, İslami finans, fintech ve özel bankacılık hizmetleriyle bölgede yatırım yapmak isteyen kurum ve kişiler için çekici bir unsur olabilir. Özellikle Avrupa, Körfez ve Çin'in tüm bölgeye dönük mali piyasalarını entegre etme ve dünya çapındaki büyük ticari platformlarla ortaklıklar gündeme gelecektir.

Sektörel Dağılım

Öne Çıkan Yatırımlar

- 1 Limak Holding | Rusya | Bashkirkaya Kontsessionay | İnşaat | Birleşme Satınalma
- 2 Beta Kimyasal Maddeler | Ukrayna | Miroplast | Kimyasallar | Birleşme Satınalma
- 3 DAL Teknik | Özbekistan | Sıfırdan Yatırım/Genişleme | Demir Çelik | Hizmet
- 4 Yıldız Entegre | Rusya | Sıfırdan Yatırım/Genişleme | Ağaç ve Kağıt Ürünler | İmalat
- 5 Ziraatbank | Azerbaycan | Sıfırdan Yatırım/Genişleme | Finans | Hizmet

\$480mn

2016 yılında yapılan yatırımın toplam değeri yaklaşık 640 milyon ABD doları* olarak tahmin edilirken, 2017 yılında buna karşılık gelen tutar yaklaşık 480 milyon ABD doları* olmuştur.

Gürcistan ve Ukrayna, Türkiye ile sahip olduğu güçlü ekonomik ve politik bağları ile Türk yatırımcılara diğer ülkelere oranla daha liberal bir yatırım iklimi ile daha fazla rekabet avantajı sağlayan ülkelerdir. Büyük pazarlar olmamasına rağmen başarılı yatırım örnekleri ve birçok açıdan sağladığı maliyet avantajları ile endekste öne çıkmışlardır. Ünelere her dönem büyük meblağlarda olmasa da düzenli bir Türk yatırım akışı vardır.

Evvelki yıl endekse giremeyen Özbekistan, iki yıldır endekste yer edinmektedir. Orta Asya'daki en büyük nüfusa sahip ülke olarak ve iyiye gitmeye başlayan politik ilişkilerin neticesinde bölgede istikrarlı bir ekonomi olarak bu yıl da Türk şirketleri için ön plana çıkabilir. Hükümet, altyapı projelerinde kullanılmak üzere 300 milyon ABD doları tutarında 'Eurobond' ihracı yapmayı hedeflemektedir. Özbekistan, 28 milyonluk genç nüfusu (yaş ortalaması 25) ile bölgesinin en kalabalık ve dinamik ülkesidir. Ülke bakır, çinko, altın, gümüş, tungsten, kurşun, pamuk ve doğal gaz gibi önemli hammadde kaynaklarına sahiptir.

**Astana Uluslararası
Finans Merkezi projesi;
sermaye piyasaları, varlık
yönetimi, İslami finans,
fintech ve özel bankacılık
hizmetleriyle bölgede
yatırım yapmak isteyen
kurum ve kişiler için çekici
bir unsur olabilir.**

+10K

Türk şirketlerinin Rusya'daki yatırımlarının sağladığı toplam istihdam

-Türk yatırımcılar tarafından Avrasya'da 2016 yılında 11 (5 birleşme ve satın alma işlemi) işlem gerçekleştirilirken, 2017 yılında ise 10 (5 birleşme ve satın alma işlemi) adet yatırım tespit edilmiştir.

-2016 yılında yapılan yatırımın toplam değeri yaklaşık 640 milyon ABD doları* olarak tahmin edilirken, 2017 yılında buna karşılık gelen tutar yaklaşık 480 milyon ABD doları* olmuştur.

-Yatırım aktivitesi olarak ağaç ve kağıt ürünleri ile kimya sektörü ön plana çıkmaktadır.

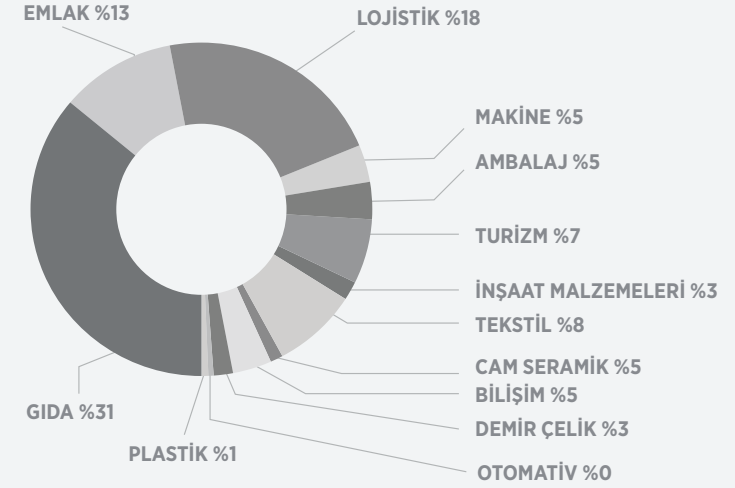
-Rusya hem sıfırdan yatırımlar hem de şirket satın alımlarında en çok işlem hacmi ve adedinin gerçekleştiği ülke olmuştur.

"(*)" ile belirtilen değeri açıklanmamış işlemler için tahmini değerler de dahildir. Bu veriler yıllık para akışını göstermez. Proje tahmini değeridir. Yıllık para akışları için TCMB Ödemeler Dengesi istatistikleri geçerlidir.

Özellikle yatırımlarını küreselleştirmeye çalışan Türk şirketleri kurdukları aracı şirket veya doğrudan yatırımları ile Birleşik Krallık'ı üs belirlemiştir. Birleşik Krallık özellikle Türkiye'ye yakınlığı, uluslararası hukuk, finans ve yatırım danışmanlarına erişim kolaylığı ile cazip bir yatırım adresi olmaktadır. Ülke diğer gelişmiş batı ülkelerine kıyasla vergi avantajı, şirket kurma süreçlerindeki esneklik ve güçlü para birimi ile ön plana çıkmaktadır. Türk şirketlerinin 2017 yılında tespit edilen yurtdışı yatırım ve şirket satın alımlarının işlem bazında %18'i Birleşik Krallık'ta gerçekleşmiştir. Brexit sonrası iş dünyası, Başbakan Theresa May'in "Global Britanya" algısını güçlendirecek reformlarını beklemektedir. Her ne kadar finans sektöründeki bazı büyük oyuncular, AB'ye dönük operasyonları için Dublin ve Frankfurt gibi merkezleri değerlendirmeye başlamışsa da AB'nin regülatif çerçevesinden ve sınırlamalarından sıyrılmış ve daha geniş esnekliğe sahip Birleşik Krallık iş ortamı beklentisi doğrudan yatırımlar için cazip durumdadır.

Şeffaf ve işlevsel hukuki mekanizmaları, yüksek gelirli ve eğitilmiş nüfusları ile oluşan geniş iç pazarları ve gelişmiş altyapıları ile Batı Avrupa bölgesi ülkeleri, yüksek gelirli ülkeler endeksinde bu yıl da öne çıkmaktadır. Hem Türkiye'ye yapılan yatırımlarda hem de Türk yatırımcıların yurtdışında yaptığı yatırımlarda birinci adres olan bölge, son dönemde birçok Türk şirketinin marka satın alımları ile yöneldiği bir coğrafya olarak öne çıkmaktadır. Almanya, İtalya, Fransa, Birleşik Krallık, Hollanda, İspanya ve Belçika gibi ülkeler Türk şirketleri ile kurdukları köklü ortaklıklar, iş yapma ortamları ile güvenilir birer liman olmaları ve bazı sektörlerde Türk şirketleri için marka satın alımına ve know-how transferine uygun yatırım olanakları ile 2018 endeksinde de önemli bir yer edinmişlerdir.

Sektörel Dağılım

Öne Çıkan Yatırımlar

- 1 Anatolia | Birleşik Krallık | Birleşme Satın alma | Gıda | Whitworths
- 2 Alchemy | Birleşik Krallık | Birleşme Satın alma | Emlak | Imagination House
- 3 Global Port Holding | Portekiz | Sıfırdan Yatırım/Genişleme | Lojistik | Hizmet
- 4 Dogus Holding (MB'92) | Fransa | Birleşme Satın alma | Makine | Compositeworks France
- 5 Frimpeks | Birleşik Krallık | Sıfırdan Yatırım/Genişleme | Ambalaj | İmalat

\$307mn

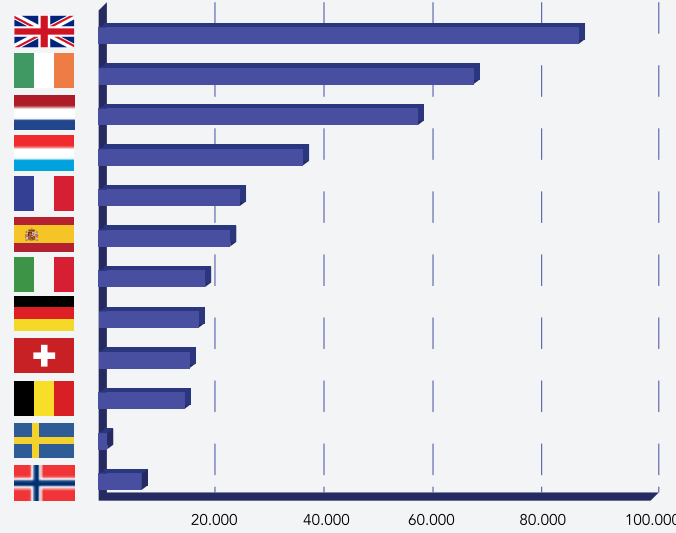
2016 yılında yapılan yatırımların yaklaşık değeri 690 milyon ABD\$* olurken, 2017 yılında 307 milyon ABD\$*lık yatırım gerçekleşmiştir.

İtalya, geçtiğimiz yıldan 10 basamak yukarıda bir yer edinerek, yüksek gelirli ülkeler endeksinde ön plana çıkmaktadır. Ülke 2016 yılında son yılların en iyi derecesini elde ederek 28 milyar ABD doları yatırım çekmiştir. Bunun yanı sıra kurumlar vergisinde %3,5 oranındaki indirim de büyük yatırımcılar açısından daha cazip bir ortam sunmaktadır. Bir diğer iyi performans gösteren ülke olarak öne çıkan İspanya, önceki dönemde gerçekleştirdiği kurumlar vergisi indirimi ve işveren lehine değiştirdiği iş kanunundaki katı maddelerin semeresini 2016 yılında toplayarak, gerek ekonomik büyüme gerek çektiği yatırımlarla atağa geçmiştir. Geçtiğimiz yıla oranla %77'lik artışla 50 milyar ABD doları yabancı yatırım çeken Fransa, özellikle Brexit'ten sonra Londra merkezli AB'e dönük yatırımları Paris üzerinden kendisine çekmek için çalışmalarını hızlandırmaktadır.

İsveç, Danimarka, Norveç gibi İskandinav ülkeleri son yıllarda yaşadıkları ekonomik durgunluk ile özellikle son üç yılda çektiği yatırımlarda yavaşlama eğilimine girmişlerdir. Her şeye rağmen grup ülkeleri; istikrarlı politik ortamları, gelişmiş AB ülkelerine nazaran düşük dolaylı vergi mevzuatları, hukuk sistemleri ve altyapıları imkânları ile örnek ülkeler olarak yüksek puan almıştır. Söz konusu ülkeler; enerji, ilaç, telekomünikasyon, elektronik sektörlerinde küresel yatırımcıların tercih ettiği ülkelerdir.

YILLIK ORTALAMA YABANCI YATIRIM AKIMI (2012-16 \$)

-Bölgeye sıfırdan yatırımlar ve birleşme ve satın alma işlemleri dahil 2016 yılında toplam 41 (25 birleşme ve satın alma) yatırım yapılmıştır. 2017 yılında ise 38 (10 birleşme ve satın alma) yatırım Türk şirketlerince gerçekleştirilmiştir.

-2016 yılında yapılan yatırımların yaklaşık değeri 690 milyon ABD\$* olurken, 2017 yılında 307 milyon ABD\$*lık yatırım gerçekleşmiştir.

-2017 yılında adet olarak en çok yatırım alan sektörler gıda, tekstil ve makine olurken, yatırım değeri göz önüne alındığında ise sırasıyla gıda, lojistik ve emlak sektörleri göze çarpmaktadır.

-2017 yılı yatırımlarında en çok ilgiyi endekste de liderliğe yükselen İngiltere görürken, Türk yatırımcılarının ikinci adresi Almanya olmuştur.

40%

Geçtiğimiz yıl gerçekleştirilen Türk yatırımlarının işlem bazında %40'ı Batı Avrupa'da gerçekleşmiştir

€350K

Portekiz € 350.000'a varan yatırımlarda AB harici yatırımcılara belli bir dönem içinde vatandaşlık alma imkanı vermektedir

%19

Birleşik Krallık %19'luk oranla gelişmiş Batı Avrupa ekonomileri arasında en düşük kurumlar vergisine sahip ülkedir.

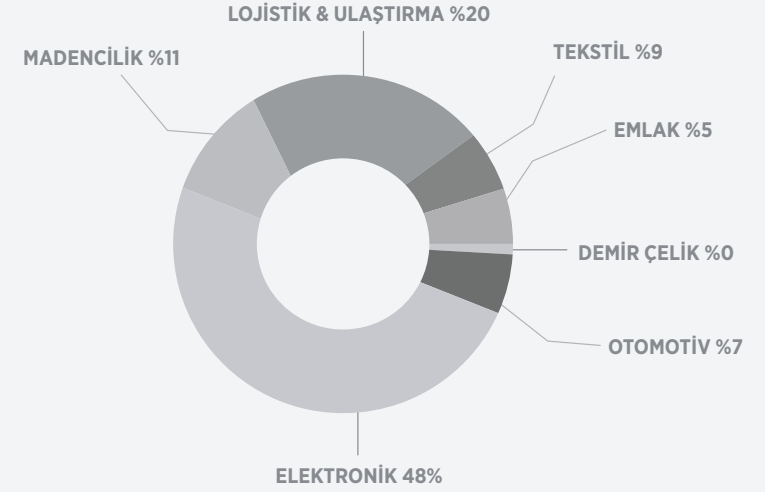
“(*)” ile belirtilen değeri açıklanmamış işlemler için tahmini değerler de dahildir. Bu veriler yıllık para akışını göstermez. Proje tahmini değeridir. Yıllık para akışları için TCMB Ödemeler Dengesi istatistikleri geçerlidir.

Doğu Avrupa ülkeleri kişi başına yabancı yatırım artış hızı bakımından dünyada üst sıralarda yer almaktadır. Çekya, Romanya, Macaristan ve Polonya kıta Avrupa'sının merkezinde yer alan konumları ile katma değerli üretimler için tercih edilen ülkelerdir. Özellikle son dönemde otomotiv, bilgi teknolojileri, biyo-teknoloji, makine vb. sektörlerde grup ülkelerine yapılan yatırımlar bu görüşü desteklemektedir.

Bu bağlamda Romanya pazarını özellikle imalat yatırımları ile tercih etmekte olan Türk şirketleri; Çekya, Macaristan ve Polonya'yı da görece büyük nüfusları, kurumsal yetkinlikleri, maliyet ve lojistik avantajlarını göz önünde bulundurarak gelecek dönemde tercih edebilir. Orta Avrupa otomotiv endüstrisi, düşük maliyetli, yüksek kaliteli bir üretim merkezidir. Bölgede büyümenin devam ederek yeni yabancı yatırımcıları çekmesi beklenmektedir.

Macaristan, son yıllarda çektiği yabancı yatırımlarda düşük katma değerli tekstil ve gıda işleme yatırımlarından lüks araçlara, yenilenebilir enerji kaynaklarına, turizm ve bilgi teknolojilerine geçişi başarabilmiştir. Ancak, ülke yaşanan nüfusu ve eğitimde atlaması gereken bazı eşiklerden kaynaklı ileriye dönük çekinceleri de barındırmaktadır.

Sektörel Dağılım

Öne Çıkan Yatırımlar

- 1 Arçelik | Romanya | Sıfırdan Yatırım / Genişleme | Elektronik | İmalat
- 2 Esan Mining | Kosova | Sıfırdan Yatırım / Genişleme | Maden | Hizmet
- 3 Ekol | Polonya | Sıfırdan Yatırım/Genişleme | Lojistik & Ulaştırma | Hizmet
- 4 Barsan Global Logistics | Polonya | Sıfırdan Yatırım / Genişleme | Lojistik & Ulaştırma | Hizmet
- 5 Söylemez Rubber | Sırbistan | Sıfırdan Yatırım/Genişleme | Otomotiv | İmalat

\$225mn

2016 yılında yapılan yatırımların yaklaşık değeri 1 milyar ABD\$* olurken, 2017 yılında 225 milyon ABD\$*'lık yatırım gerçekleşmiştir.

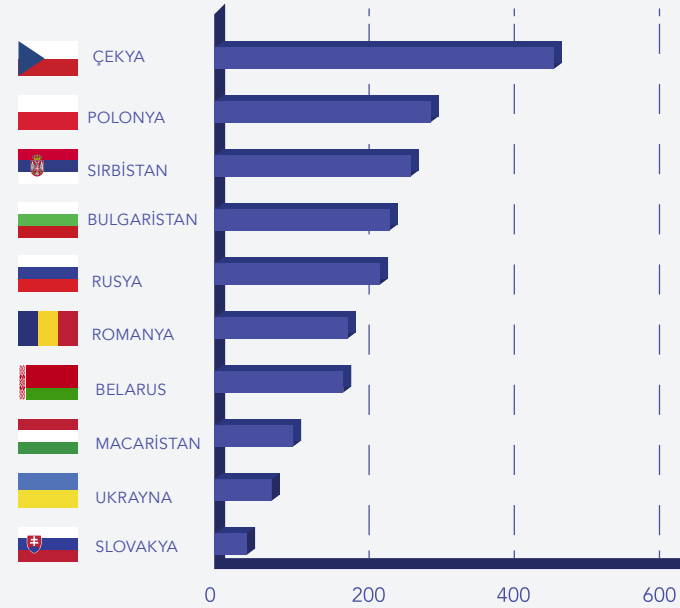

Bölgedeki en istikrarlı ekonomi olan Polonya, Avrupa Komisyonu tahminlerine göre yabancı yatırımlarını halihazırda kurulu kapasitesinin daha etkin kullanımı ile arttırabilir. Sağlıklı bankacılık sektörü, yatırımları desteklemeyi sürdürmektedir. Bölgedeki diğer ülkelerde de gözlemlenen işgücü piyasası ve eğitim sistemindeki bazı yapısal konular, Avrupa merkezli olmayan yatırımcıların daha büyük projelerinin önünde çekinceler oluşturmaktadır.

Avrupa kıtasının en düşük kurumlar vergisine sahip (%10) Sırbistan, 2017 döneminin Türk yatırımcılar açısından parlayan yıldızı olmuştur. Sırbistan'daki yabancı yatırımcılar açısından çekici unsurlar arasında; AB üyelik süreci ve IMF anlaşmasının bir parçası olarak sürdürmekte olduğu ekonomik reformlar, stratejik konumu, nispeten ucuz ve vasıflı işgücü ve AB, Rusya, Türkiye ve CEFTA ülkeleri ile sahip olduğu serbest ticaret anlaşmaları yer almaktadır. Yatırımcılar bu pazarlara ihracat platformu olarak da özellikle emek yoğun yatırımlarını bu ülkede konumlandırmaktadırlar.

Bu yıl Baltık ülkelerini endekste temsil eden Estonya ve Litvanya özellikle bilgi teknolojileri sektöründe İskandinavya'dan önemli miktarda yabancı yatırım çekmektedir. Eğitimli ve ucuz işgücü, AB ile uyumlu ve yatırımcı dostu mevzuatı, basit ve çekici vergi sistemi, stratejik transit ve lojistik merkezleri, bilişim kümeleri, düşük kurumlar vergisi ve eski Sovyet Cumhuriyetlerine erişim imkânı sağlayan coğrafi konumlarıyla ön plana çıkmaktalar.

KİŞİ BAŞINA DÜŞEN ORTALAMA YABANCI YATIRIM (2012-16 \$)

-Bölge Türk yatırımcıların özellikle imalat yatırımlarında en gözde yatırım adresi konumundadır. Bölgeye 2016 yılında toplam 53 (8 birleşme ve satın alma) yatırım yapılmıştır. 2017 yılında ise 19 farklı yatırım Türk şirketlerince gerçekleştirilmiştir.

-2016 yılında yapılan yatırımların yaklaşık değeri 1 milyar ABD\$* olurken, 2017 yılında 225 milyon ABD\$*'lık yatırım gerçekleşmiştir.

-2017 yılında adet olarak en çok yatırım alan sektörler arasında sırasıyla tekstil, perakende ve lojistik sektörleri ön plana çıkarken, yatırım değeri göz önüne alındığında ise elektronik ve otomotiv sektörleri göze çarpmaktadır.

-Yatırımlarda en çok ilgiyi Sırbistan, Polonya ve Romanya çekmiştir

10%

Sırbistan ve Bulgaristan kurumlar vergisi kıtanın en düşük oranıdır.

75%

Bölgeye giden Türk yatırımları son 1 yılda %75 azalarak 225 milyon ABD dolarında seyretmiştir

2.7

2017 yılında Sırbistan 2.7 milyar AB doları yabancı yatırım çekerek son yılların en yüksek seviyesine ulaşmıştır.

“(*)” ile belirtilen değeri açıklanmamış işlemler için tahmini değerler de dahildir. Bu veriler yıllık para akışını göstermez. Proje tahmini değeridir. Yıllık para akışları için TCMB Ödemeler Dengesi istatistikleri geçerlidir.

Detaylı Metodoloji

A. İş yapma ortamı ve Kalkınmışlık	B. Know-how Transferi / Teknoloji Edinme Potansiyeli	C. İç ve Komşu Pazar Büyüklüğü	D. Mevzuat Altyapısı	E. Türkiye ile İlişkiler	F. İş gücü ve hammadde maliyeti
İş Yapma Kolaylığı Endeksi	Inovasyon Endeksi	Kişi Başı GSYH, PPP	Kurumlar Vergisi	Stratejik Önem	Elektrik Maliyeti
Doğrudan Yabancı Yatırım	Patent Kayıtları	GSYH Büyüme Oranı	Yatırım Koruma Anlaşma Sayısı	Türk Yatırımlarının Yarattığı İstihdam	İşgücü Maliyeti
Ülke Borçluluğu	IP Koruma Yasası Varlığı	Nüfus	Tahkim Durumu	Çifte Vergi Önleme Anlaşma Mevcudiyeti	İş Gücü Verimi
Geniş Bant Erişim Oranı	Rekabetçi Yetenek Endeksi	Üye Birliklerin Ekonomik Büyüklüğü		Yatırım Koruma Anlaşma Mevcudiyeti	Doğal Kaynak Gelirlerinin GSYH'e oranı
Elektriğe Erişim Oranı		Gayri Safi Sabit Sermaye Oluşumu		Haftalık THY sefer sayısı	
		Lojistik Endeksi			

NOT: Düşük gelirli ülkeler yıllık kişi başı geliri 6.000 USD'nin altında kalan ülkeler arasından, yüksek gelirli ülkeler yıllık kişi başı geliri 27.500 USD'nin üzerinde kalan ülkeler arasından sıralanmıştır.

Deik Yurtdışı Yatırımlar İş Konseyi Hakkında

Yurtdışı Yatırımlar İş Konseyi'nin temelleri 2011 yılında DEİK bünyesinde aynı isimle kurulan çalışma grubu ile atılmıştır. Türkiye'nin en büyük yurtdışı yatırımcı şirketlerini bünyesinde bulunduran Yurtdışı Yatırımlar İş Konseyi, resmi olarak 2013 yılından itibaren faaliyetlerine başlamıştır. Konsey, Türkiye ekonomisi için yeni sayılabilecek bir tema olan bu alanda; özel sektörün yurtdışı yatırım dinamiklerini kavrama, yurtdışı yatırımlar sürecinde ortaya çıkan ihtiyaçlara yanıt üretme, kamu ile yüksek düzeyde eşgüdüm sağlama noktasında öncü kurumsal yapı olma vizyonunda çalışmalarını sürdürmektedir. Ana çalışma başlıkları arasında; yatırım garantileri, tahkim, risk değerlendirme, yatırım finansmanı, sektörel/bölgesel dış yatırım stratejileri gibi konular yer almaktadır.

Bain & Company	Volkan Kara (Başkan)
Kale Grubu	Ender Arslan (Başkan Yardımcısı)
TAV Havalimanı Holding	Güçlü Batkın (Başkan Yardımcısı)
Akay İnşaat	Ertan Olgun
Anadolu Grubu	Hurşit Zorlu
Bahçeci Sağlık Hizmetleri	Hamdi Bahçeci
Borsa İstanbul	Muhittin Esen
Çalık Holding	Mustafa Aksoy
Çelebi Havacılık	Abdullah Kırımlı
Doğan Holding	Aygen Ayözger
Doğuş Holding	Eryiğit Umur
Eczacıbaşı Holding	Ferit Erin
Elmadağ Avukatlık	Ramazan Arıtürk
Gedik Holding	Hülya Gedik
Gübretaş	Mahmut Karaman
İnciler Grup	Turgut Torunoğulları
Koç Holding	Utku Barış Pazar
Standart Chartered Türkiye	Kaşif Altun
T.C. Ziraat Bankası	İlker Met
Tekfen Holding	Engin Aytekin
Tyh Tekstil	Ramazan Kaya

About DEIK Outbound Investments Business Council

The foundation of the DEIK Outbound Investments Business Council was laid in 2011 with the establishment of DEIK's working group under the same name. Turkey's biggest outbound investment companies are members of this Council which commenced operations in January 2013. The Council pursues the vision of becoming the leading corporate organization with a deep understanding of dynamics of private sector's investments abroad, main solution partner in foreign investment process, and body ensuring high-level coordination with public institutions. Main operational topics of the Council include investment guarantees, arbitration, risk assessment, financing, and sectoral/regional outbound investment strategies.

Bain & Company	Volkan Kara (Başkan)
Kale Grubu	Ender Arslan (Başkan Yardımcısı)
TAV Havalimanı Holding	Güçlü Batkın (Başkan Yardımcısı)
Akay İnşaat	Ertan Olgun
Anadolu Grubu	Hürşit Zorlu
Bahçeci Sağlık Hizmetleri	Hamdi Bahçeci
Borsa İstanbul	Muhittin Esen
Çalık Holding	Mustafa Aksoy
Çelebi Havacılık	Abdullah Kırmılı
Doğan Holding	Aygen Ayözger
Doğuş Holding	Eryiğit Umur
Eczacıbaşı Holding	Ferit Erin
Elmadâğ Avukatlık	Ramazan Artürk
Gedik Holding	Hülya Gedik
Gübretaş	Mahmut Karaman
İnciler Grup	Turgut Torunoğulları
Koç Holding	Utku Barış Pazar
Standart Chartered Türkiye	Kasif Altun
T.C. Ziraat Bankası	İlker Met
Tekfen Holding	Engin AYTEKİN
Tyh Tekstil	Ramazan Kaya

Detailed Methodology

A. Business Environment and Development Level	B. Know-How Transfer / Potential to Acquire New Technologies	C. Domestic and Neighboring Market Sizes	D. Regulations	E. Relations with Turkey	F. Labor Force and Raw Material Costs
Ease of Doing Business Index	Innovation Index	GDP per Capita, PPP	Commercial Profit Tax Rate	Strategic Importance	Elektrik Maliyeti
Foreign Direct Investment	Number of Patents Registrations	Economic Size of the Union	International Investment Agreements	Total Employment of Turkish Investments Abroad	İsgücü Maliyeti
Government Debt	IP Protection Index	GDP Growth	Arbitration Status	Double-Tax Agreement	İş Gücü Verimi
Fixed Broadband Subscriptions	Competitive Talent Index	Population		Promotion and Protection of Investments Agreement	Doğal Kaynak Geliştirilme GSYH'e oranı
Rate of Access to Electricity	Gross Fixed Capital Formation	Logistics Index		Weekly Number of THY Flights to the Country	

NOTE: Low income index ranked among countries whose GDP Per Capita is lower than USD 6,000. High income index ranked among countries whose GDP Per Capita is higher than 27,500 USD.

its educational system prove to be barriers for non-European investors who would be otherwise interested in investing in larger projects.

Serbia, having the lowest tax rate in the continental Europe, was the rising star for Turkish investors in 2017. Some of the most attractive attributes of the nation are its European Union membership process, the economic reforms it is conducting as a part of its agreement with the IMF, its strategic location and relatively low-cost yet educated labor force, and free trade agreements with European Union countries, Russia, CEFTA countries and Turkey. Investors particularly chose Serbia for their labor intensive projects.

Estonia and Lithuania drew large amounts of investments in their information systems industry from Scandinavian countries. Both nations boast an educated yet low-cost labor force, EU compatible and investor friendly regulations, simple and attractive tax codes, strategic transit and logistics centers, tech clusters, low corporate taxes, and easy access to old Soviet Union countries. Hence, they easily stand out as an attractive address for investment.

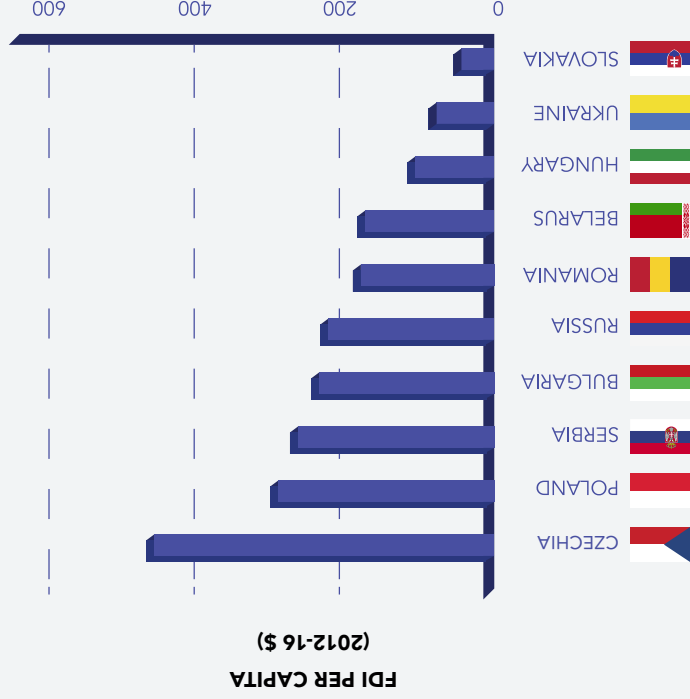
10% - Serbia and Bulgaria's corporate taxes are the lowest in Europe

75% - The amount of Turkish investments to the region has decreased by 75% to a level of USD225 million.

2.7 - Serbia's foreign investment inflow in 2017 was at its highest level in the recent years with a total size of USD2.7 billion.

Eastern Europe stands out most to Turkish investors seeking to make investments in the manufacturing sector. In 2016, Turkish investors had made 53 investments in the region, 8 of which were M&As. In 2017, Turkish investors had a made total of only 19 investments in the region. While the total investment inflow to the region was USD1* billion in 2016, this figure decreased to a total USD225* million in 2017.

By investment count, the most popular sectors in the region were textile, retail, and logistics sectors whereas by investment size, the largest sums of investments went to electronics and automotive sectors. Serbia, Poland and Romania are the most attractive countries in the region.

(*) Figure includes estimates for unannounced investment sizes. These figures do not reflect annual capital flows. They are estimated project values. For annual capital flows, Central Bank of the Republic of Turkey's statistics apply.

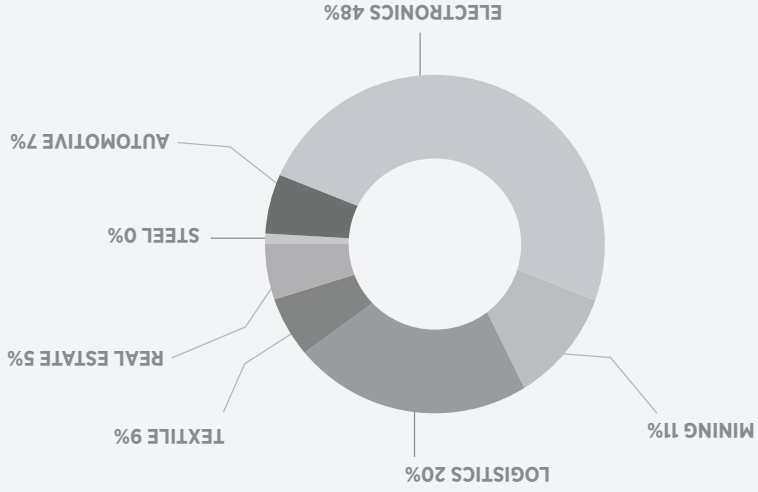
EASTERN EUROPE

Eastern European countries' foreign investment inflow per capita, compared to the rest of the world, growth is very high. Czech Republic, Romania, Hungary, and Poland are preferred due to their central geographic and high value-add product manufacturing capabilities. Recent investments made in automotive, information systems, biotech and machinery sectors within these nations depict the validity of this argument. Turkish companies in manufacturing sectors might consider Czech Republic, Hungary or Poland, over Romania, due to their large populations, corporate competencies, lower cost base and logistical advantages. Central Europe is a high quality, low cost production center for the automotive industry. The region is expected to continue its growth whilst garnering further foreign investment.

Hungary has been able to shift from low value-add textile and food investments to investments in sectors such as luxury cars, renewable energy, tourism, and information systems. However, the nation's middle-aged population average and education system in need of an overhaul warrants reason for reservations regarding the future.

According to the European Commission, the most stable economy in the region, Poland, can increase its amount of investment inflow by using its already established capacity more effectively. Its healthy banking system continues to support local investments. Issues with its labor force market and institutional issues with

Sectorial Distribution

Major Investments

- 1 Argelik | Romania | Green Field / Expansion | Electronics | Manufacturing
- 2 Esan Mining | Kosovo | Green Field / Expansion | Mining | Service
- 3 Ekol | Poland | Green Field / Expansion | Logistics & Transportation | Service
- 4 Barsan Global Logistics | Poland | Green Field / Expansion | Logistics & Transportation | Service
- 5 Soylemez Rubber | Serbia | Green Field / Expansion | Automotive | Manufacturing

\$225 million

While the total investment inflow to the region was USD1* billion in 2016, this figure decreased to a total USD225* million in 2017.

in corporate taxes have made it much more attractive for large sums of foreign investment. Another high-performing country in the index has been Spain. Decreasing corporate taxes and changing labor laws in favor of employers have resulted in increased foreign investment inflow. Finally, France has been able to increase its foreign investment inflow by 77% reaching a total inflow of USD50 billion. Moreover, France hopes to utilize Paris in order to attract to London based, EU oriented investments.

Scandinavian countries like Sweden, Denmark and Norway have experienced decreasing investment inflow, particularly due to economic stagnation. Regardless, Scandinavian countries have achieved high ranks in our outbound investment index due to their stable political systems, relatively straightforward tax regulations compared to other developed European countries, transparent legal systems and availability of well-developed infrastructure. Global investors choose these group of countries for investments in sectors such as energy, pharmaceuticals, and telecommunications.

40%

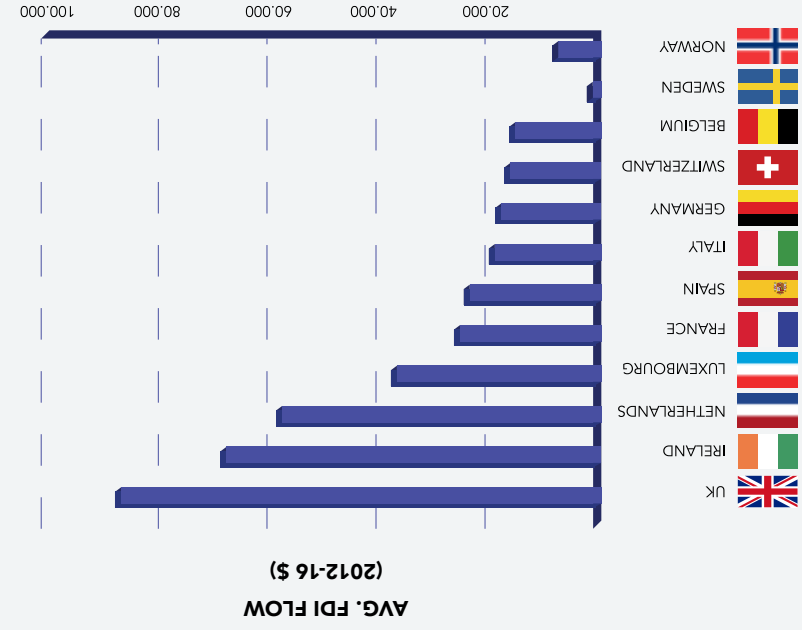
On an investment count basis, 40% of Turkish investments made last year were in Western Europe

€350K

Portugal presents non-European investors with the opportunity to become a eligible for citizenship, within a certain application time frame, when an investment of EUR350 K or higher is made

19%

The UK has the lowest tax rate, 19%, within Western Europe

In 2016, Turkish investors made 41 investments in the region, 25 of which being M&As. While the total size of foreign investments made in the region was USD690* million in 2016, this figure decrease to total of USD307* million in 2017. Sector preference in terms of number of investments by Turkish investors in 2017 were food, textile and machinery. On the other hand, sector preference in terms of total investment size for Turkish investments have been food, logistics and real estate.

The UK, coming out on top in our outbound investment index this year, has been the most popular country in 2017; the second avenue for Turkish investors has been Germany.

(*) Figure includes estimates for unannounced investment sizes. These figures do not reflect annual capital flow. They are estimated project values. For annual capital flows, Central Bank of the Republic of Turkey's statistics apply.

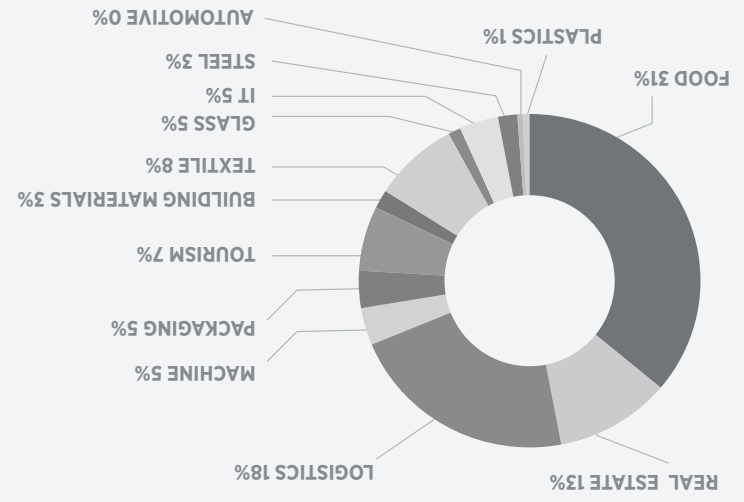

WESTERN EUROPE

Turkish firms with global ambitions have primarily chosen the UK as the base of their global operations. The UK is very attractive to Turkish investors for a variety of reasons; highlights are the country's relatively close proximity to Turkey, quick and easy access to bodies of international law, financial markets and expert investment consultants. The country also presents an advantage over other developed countries due to its tax levels, flexible corporate regulations and the state of hard currency of the British Pound. 18% of Turkish investments and acquisitions made abroad in 2017 have been in the UK. Following Brexit, the business community expects support from Prime Minister Theresa May's "Global Britain" reforms aimed at strengthening the UK's image. Although some of the largest players in finance have been assessing the viability of moving their European operations headquarters to Dublin and Frankfurt, the UK's value proposition as opposed to Europe's regulatory framework and restrictive business environment continues to be an important factor.

Western European countries are again prominent throughout our outbound investment index this year, this is no surprise given factors such as transparent and effective legal systems, large domestic markets of educated and high-income earning populations and developed infrastructure systems. The region takes the lead for both investment made to and investments received from Turkey, with most recent Turkish investments having been focused on acquisitions of brands. Germany, Italy, France, the UK, Netherlands, Spain, and Belgium have again ranked highly in our outbound index in 2018 due to their long-standing and established partnerships with Turkish companies, well developed and trusted business environments and suitability for brand acquisitions and transfer of know-how.

Italy has increased its ranking by 10 spots and stands out within the developed country group. The nation was able to attract USD28 billion in 2016. Moreover, the 3.5% decrease

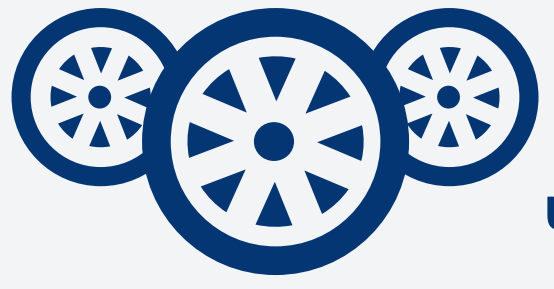

Major Investments

- 1 Anatolia | UK | M&A | Food | Whitworths Group
- 2 Alchemy | UK | M&A | Real Estate | Imagination House
- 3 Global Port Holding | Portugal | Expansion | Logistics & Transportation | Service
- 4 Dogus Holding (MB'92) | France | M&A | Machinery | Compositeworks France
- 5 Frimpexs the UK | Green Field / Expansion | Paper and Packaging | Manufacturing

\$307million

While the total size of foreign investments made in the region was USD690* million in 2016, this figure decrease to total of USD307* million in 2017.

Sectorial Distribution

Georgia and Ukraine not only have strong economic and political relations with Turkey but the two nations also provide liberal investment environment and competitive advantage to foreign investors. Although they are not comparably large markets, they have been able to attract large amounts of investments due to the cost advantages they provide. Therefore, they have been able secure high ranks in our outbound investment index. Both countries continue to consistently attract Turkish investment each year, albeit not-large sums.

Uzbekistan, which was not featured in our outbound investment index two years ago, has been securing a placing in for the past two years. Boasting the largest population in Central Asia, Uzbekistan's political ties with Turkey has been improving over the years: with its stable economy, the country could come out as an attractive investment avenue for Turkish investors in the coming years. In 2018, Uzbekistan plans to issue USD300 million Eurobonds to use in its infrastructure projects. Additionally, Uzbekistan, with a youth population of 28 million (average age is 25), is the region's most populated and dynamic country. The country also has natural resources of copper, zinc, gold, silver, tungsten, lead, and cotton.

Astana International Finance Centre project (AIFC), supported by the Kazakh government, can greatly enhance the countries attractiveness for investors interested in capital markets, asset management, Islamic finance, Fintech and private banking services.

+10K

+10K – Turkish companies have created 10K new jobs in Russia.

(*) Figure includes estimates for unannounced investment sizes. These figures do not reflect annual capital flow. They are estimated project values. For annual capital flows, Central Bank of the Republic of Turkey's statistics apply.

In 2016, Turkish investors had made 11 investments in the region, 5 of which were M&As. In 2017, this number decreased 10, 5 of which are M&As. While the estimated size of investment in 2016 was USD640* million, this figure decreased USD480* million in 2017. Paper and paper products and chemicals industries are preferred by Turkish investors in the region. In terms of green field investments and M&As, Russia is the regional leader both by count of Turkish investments received and total Turkish investment stock.

EURASIA

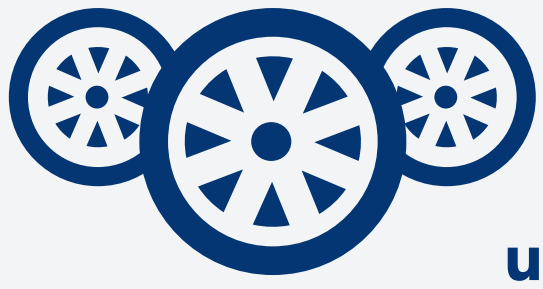
Russia, holding the largest Turkish investment stock in terms of value, has again secured a high ranking in our outbound investment index. However, ongoing issues in the Crimean region, subsequent embargos placed on Russia by the US and EU and Russia's restrictions on foreign investors have become major obstacles for foreign investment. Nonetheless, Russia was able to attract a total of USD65 billion in foreign investment within the past 2 years.

Although Azerbaijan has lost its spot as the top ranking country within the low-income country group, the country still remains as one of the most attractive investment destinations for Turkish investors. Possessing a considerable amount of Turkish investment stock, the country has both a geographic and a cultural proximity to Turkey. Recent steps taken towards improving investor conditions have been yielding fruitful results; 2017 investment inflow is estimated to grow by 100% compared to the previous year. The government's priorities are to increase foreign investments done in agriculture, tourism, and information systems sectors whilst also diversify its foreign investment areas, shifting sole focus away from hydrocarbon sector. The country's trade union with Russia, Kazakhstan, and Belarus considerably impact its market size.

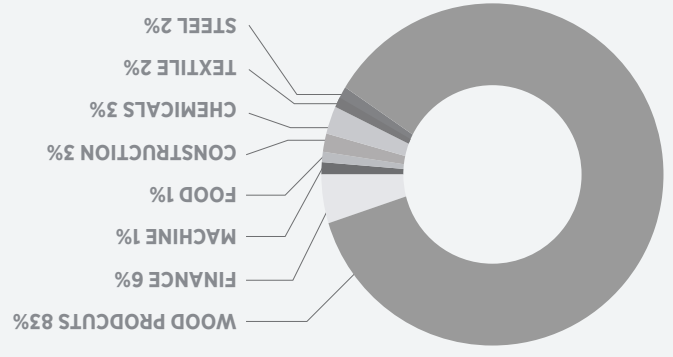
Although the Government of Kazakhstan plans to diversify focus of foreign investments, energy and natural resources sectors continue to attract the majority of investment inflows. Chinese investments in the country are increasing on a continuous basis. We expect "The Belt and Road Initiative" will result in an increase in infrastructural investments. Turkish investors should consider Kazakhstan's manufacturing, construction & contracting, and retail sectors when assessing future investments. Astana International Finance Centre project (also known as AIFC), supported by the Kazakh government, can greatly enhance the countries attractiveness for investors interested in capital markets, asset management, Islamic finance, Fintech and private banking services. The project will be able to integrate the financial markets of Europe, the Gulf region and China. As a result of the world-wide partnerships established through the AIFC, it is surely going to make headlines.

\$480million

USD480 million - While the estimated size of investment in 2016 was USD640* million, this figure decreased to USD480 million in 2017.

Sectorial Distribution

Major Investments

- 1 Limak Holding | Russia | Bashkirkaya Kontsessionnaya OOO | Construction | M&A
- 2 Beta Kimyasal Maddeler | Ukraine | Miroplast OOO | Chemicals | M&A
- 3 DAL Teknik | Uzbekistan | Green Field / Expansion | Iron and Steel | Service
- 4 Yildiz Entegre | Russia | Green Field / Expansion | Forest and Forest Products | Manufacturing
- 5 Ziraatbank | Azerbaijan | Green Field / Expansion Finance | Service

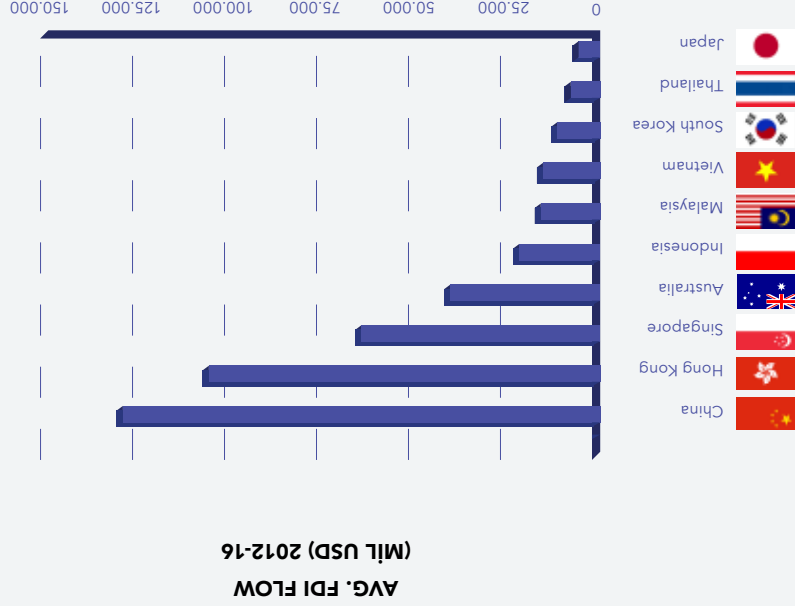
eased the regulations with respect to its new policy for the following sectors: real estate, defense, civil aviation, retail, and media.

Moreover, the government continues working on methods to increase foreign investment in India's railways and freight trains.

Thailand and Vietnam, new additions to our outbound investment index this year, have gained a spot as a prominent address for investment considering their relative sizes. Regulatory bodies of the economy continuously conduct studies to enhance investment appeal. Additionally, both nations have undergone significant advancement within their production value chains.

Foreign investment has shifted from light industrial goods to heavy industrial goods, technology, electronic equipment, real estate and tourism. Moreover, this shift has placed these two nations right behind China, India and Indonesia as a prime investment address.

Countries with large Muslim populations, like Malaysia and Indonesia, have ranked highly on our outbound investment index this year. Increasing consumer appetite will likely result in high growth rates in sectors such as retail. In attempts to make its country a large financial hub within the region, the Malaysian government is working to increase Islamic financing across the nation. On the other hand, bolstering a population of over 250 million, Indonesia has been able to garner the attention of Turkish investments lately, particularly for energy and infrastructure projects.

2022

32

2022 - The Chinese government has eased some restrictions placed on foreign investors in banking, transportation, financial instruments, and insurance. Moreover, the country has announced that by 2022, all restrictions on foreign investors within automotive sector will be removed.

32 - Indonesia has attracted USD32 billion in foreign investment in 2017.

In 2016, Turkish investors had made 4 M&A deals within the region. In 2017, Turkish investors made 5 green field investments. The total amount of investments in the region in 2016 was USD260* million. The estimated amount of investments to this region in 2017 is USD353* million. Turkish investors preferred to invest in Energy and food sectors in 2017. The region is significantly underinvested by Turkish investors.

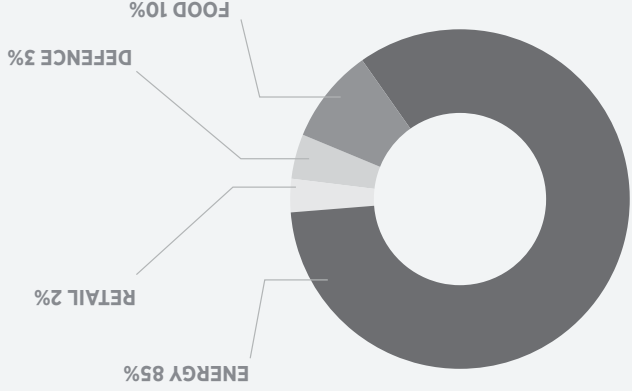
(* Figure includes estimates for unannounced investment sizes. These figures do not reflect annual capital flow. They are estimated project values. For annual capital flows, Central Bank of the Republic of Turkey's statistics apply.)

Asia Pacific, underrepresented in our outbound investment index, in contrast to current international economic trends, holds many opportunities for Turkish investors. Turkey's economic and political relations with Asia Pacific countries, which possess a significantly large young and growing population, have improved considerably in the recent years. In addition to China, South Korea, India, Indonesia and Malaysia, which had made it to our outbound investment index last year, Vietnam and Thailand have also been secured a place this year.

According to the Treasury of China, the country increased its investment inflow by 7%, reaching a total of USD137 billion in 2017. The country has preserved its rank as the most attractive middle-income country in our outbound investment index. Last year, the number of foreign companies incorporated in China increased by 28%, reaching to a total of 35,652 companies.

Foreign direct investment in its 11 free trade zones increased by 18% to a total of USD16 million. Followed by the US and UK, China's foreign direct investment inflow size is the third largest in the world. Foreign investment inflows to India continued to increase this year, earning India a higher rank on our outbound investment index compared to last year. According to the Indian Ministry of Trade and Commerce India was able to attract USD60 billion worth of investment during 2016-2017. This is a strong indicator that the government's policy towards lighter regulations on foreign investments has been yielding favorable results. Indian government has

Sectorial Distribution

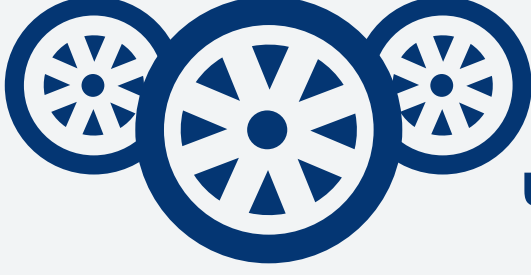

Major Investments

- 1 LCW | Indonesia | Green Field / Expansion | Textile | Retail
- 2 Godiva | Australia | Green Field / Expansion | Food | Retail
- 3 Aseisan | Malaysia | Green Field / Expansion | Defence | Service
- 4 Yildiz Holding | Brunei | Green Field / Expansion | Food | Manufacturing
- 5 Zorlu Energy | Pakistan | Green Field / Expansion | Energy | Manufacturing

\$353 million

While the total amount of investment inflows to the region was USD260* million in 2016, in 2017, this figure had increased to USD353* million.

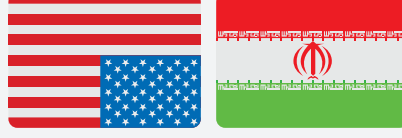
in African countries. Therefore, even though these countries are modest in economic sizes, they have been able to successfully attract considerable amounts of investments

Demand for products and services in the continent are continuously increasing due to changing Sub-Saharan business environments, increasing regional mobility and rapid urbanization. Alongside the fact that bodies of government are trying to ease the road towards the establishment of the largest African economic union, it is clear Africa is poised to become a very hot destination for investment in the near future.

Saudi Arabia improved its ranking the most within the region. The Saudi Government plans to attract and increase foreign investment for the purpose of addressing infrastructural needs whilst simultaneously generating employment through diversifying the economy. The government recently started a new privatization program; retail and wholesale companies in Saudi Arabia can now be established / entirely funded with foreign capital. Additionally, United Arab Emirates has, for the first time, began to allow corporations to be owned entirely by foreign shareholders.

500

500 – Saudi Capital Markets Board decreased the assets foreigners need to show from USD1 million to USD500 thousand. Under-control inflation levels, stable currency, low energy costs, and large privatization programs are attractive factors for investors.

Iran & USA Image – The US's withdrawal from the nuclear deal will negatively impact Iran's positive outlook

In 2016, Turkish investors had made 17 investments in the region, 4 of which were M&As. In 2017, however, this decreased to 8, 2 of which were M&As. While in 2016, the total amount of Turkish investments in the area was USD100* million, in 2017, this amount increased to USD760* million.

12

12 – UK Export Finance has announced in funds to be used for infrastructure projects in Iraq

Even, North African countries are currently more prominent within the index, Turkey's political and economic advancements in the Sub-Saharan Africa has started to turn out stable investments in recent years.

(*) Figure includes estimates for unannounced investment sizes. These figures do not reflect annual capital flow. They are estimated project values. For annual capital flows, Central Bank of the Republic of Turkey's statistics apply.

AFRICA & MIDDLE EAST

Even though economic diversity in North Africa and Middle East has improved over the years, progress is still slower than expected. Economic structures dependent on oil and natural gas continue to be an influential figure within the region. Whilst oil prices are currently trending upward, fluctuations can have significant effects in the long-term. Fluctuating prices and potential long-term ambiguity is an important factor affecting long-term investments within the region. This year, 3 countries from the Middle East and 4 from Africa have made it to our outbound investment index: As opposed to last year, we have seen Sub-Saharan African countries exhibit improvements in their ranking within the low-income country group.

Rising oil prices have had a positive effect on the outlook of neighboring countries within the region. Observations indicate Iran and Saudi Arabia have become more attractive to investors. Although Iran's popularity has slowed down compared to the previous year, the nation continues to captivate the attention of Turkish investors. Recent developments, particularly the US's decision to exit the nuclear deal is likely to decrease investor appetite for Iran.

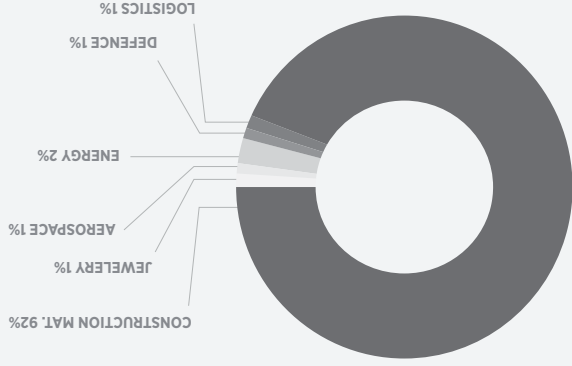
Even though currently, North African countries are more prominent within the countries that Turkish investors choose to invest in, Turkey's political and economic advancements in the Sub-Saharan Africa has also been fruitful as the region continues grow in attractiveness for Turkish investors. For example, Kenya has secured a place on our outbound investment index this year. Although Tanzania and Nigeria have not made it to the outbound investment index, they are close followers of the countries that have. Additionally, Sudan has become more attractive to Turkish investors following The Central Bank of Sudan's recent changes to capital transfer limits. The ongoing political uncertainties within the Middle East can be a possible explanation for growing investor interest

\$760million

USD760 million – While in 2016, the total amount of Turkish investments in the region was USD100* million, in 2017, this figure increase to USD760* million.

- 1 Pasabahce | Egypt | Pearl Glass Group | Glassware | M&A
- 2 TAV | Saudi Arabia | Qassim, Yanbu & Hail Airports | Aviation | Periodical Contract Based Acquisition
- 3 Havelan | Qatar | Green Field / Expansion | Defence | Service
- 4 Tosyali Holding | Algeria | Green Field / Expansion | Building Materials | Manufacturing
- 5 Aksa | Chad | Green Field / Expansion | Energy | Manufacturing

Major Investments

Sectorial Distribution

Chile's new President Piñera's attempts to attract foreign investment to the country's natural resources, particularly its mining sector, by easing regulations could yield positive results in the coming years. Chile has had an investment inflow of USD11 billion in 2017, US and Brazil being the largest investors. For Turkish investors, Chile is an underinvested Latin American nation that warrants further attention.

In the US, foreign companies can request and get support from three different institutions:

- EDA (Economic Development Administration), provides long-term loans to green field investments creating new jobs/employment

- SBA (Small Business Administration), offers guarantees for loans contracted by SMEs. Additionally, SMEs can finance facility constructions and/or raw material purchases with mid to long-term loans.

- USDA (United States Department of Agriculture), provides guarantees for up to 90% of the loans companies take out to generate employment in rural areas.

46% - Canada's total tax obligations are the lowest of all G7 countries (46% less costly than the US)

46%

311 - According to UNCTAD's preliminary analysis, the total amount of foreign investment inflow to the US in 2017 is USD311 billion, a decrease of roughly 35% compared to the previous year.

311
billions\$

Canada offers a competitive R&D environment to R&D intensive sectors due to its low operating costs (16% less costly than the US).

- In 2016, Turkish investors had made 17 investments in the Americas, 7 of which were M&As. In 2017, these figures decreased to 9 investments, 2 being M&As.

- USD100 million - While the total size of investments in the region totaled up to USD1 billion in 2016, investment size decreased to USD100* million from 9 investments in 2017.

- Primary sectors invested by Turkish investors were manufacturing, digital and information systems, and industrial machinery.

- In terms of number of investments in the Americas, The US stands out as the regional leader of investment inflow, both in green field and M&A.

(*) Figure includes estimates for unannounced investment sizes. These figures do not reflect annual capital flow. They are estimated project values. For annual capital flows, Central Bank of the Republic of Turkey's statistics apply.

Whilst the US has retained its title as the largest global investor in the 2016-2017 period, the country is also attractive on the receiving end due to unique and compelling opportunities. Even though it has lost its place as number one in our outbound investment index to the UK, the US, with its wide consumer base, predictable and transparent legal system, productive workforce, advanced infrastructure and innovative business environment, is still a very attractive country to invest in. However, the US's most recent protectionist policies' effects on investors will become clear following the publication of statistics for the year ending 2018. Increasingly evident protectionist policies aim to increase the foreign direct investment to the US.

The drop in commodity prices in the recent years have slowed down investment flows to countries attracting significant sums for their energy and mining sectors, Canada being a prime example. Canada has underperformed in terms of investment inflow. In 2016, Canada was able to attract only USD35 billion. The downward trend of investment continued in 2017.

Statistics Canada figures show that yearly investment has hits its lowest point since 2010. Nonetheless, a transparent business environment, advantageous agreements such as NAFTA and an abundance of natural resources continue to hold Canada as an important investment avenue.

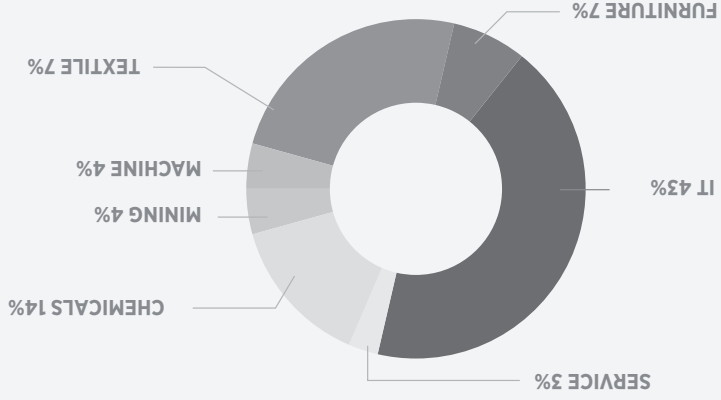
100mn

USD100 million – While the total size of investments in the region totaled up to USD1 billion in 2016, investment size decreased to USD100* million from 9 investments in 2017

- 1 Kordsa | ABD | Fabric Development Inc. | Textile | M&A
- 2 AirTies | ABD | Green Field / Expansion | Information Systems | R&D
- 3 Elastron Kimya | ABD | Green Field / Expansion | Chemicals | Manufacturing
- 4 Alfemo | ABD | Green Field / Expansion | Furniture | Retail
- 5 Cardtek | ABD | Green Field / Expansion | Information Systems | Service

Major Investments

Sectorial Distribution

Turkish Investor Perception

We have conducted a survey to DEİK member companies to incorporate the Turkish investors' perspective into our index as well as to represent Turkish investors' perception in the face of recent global economic developments.

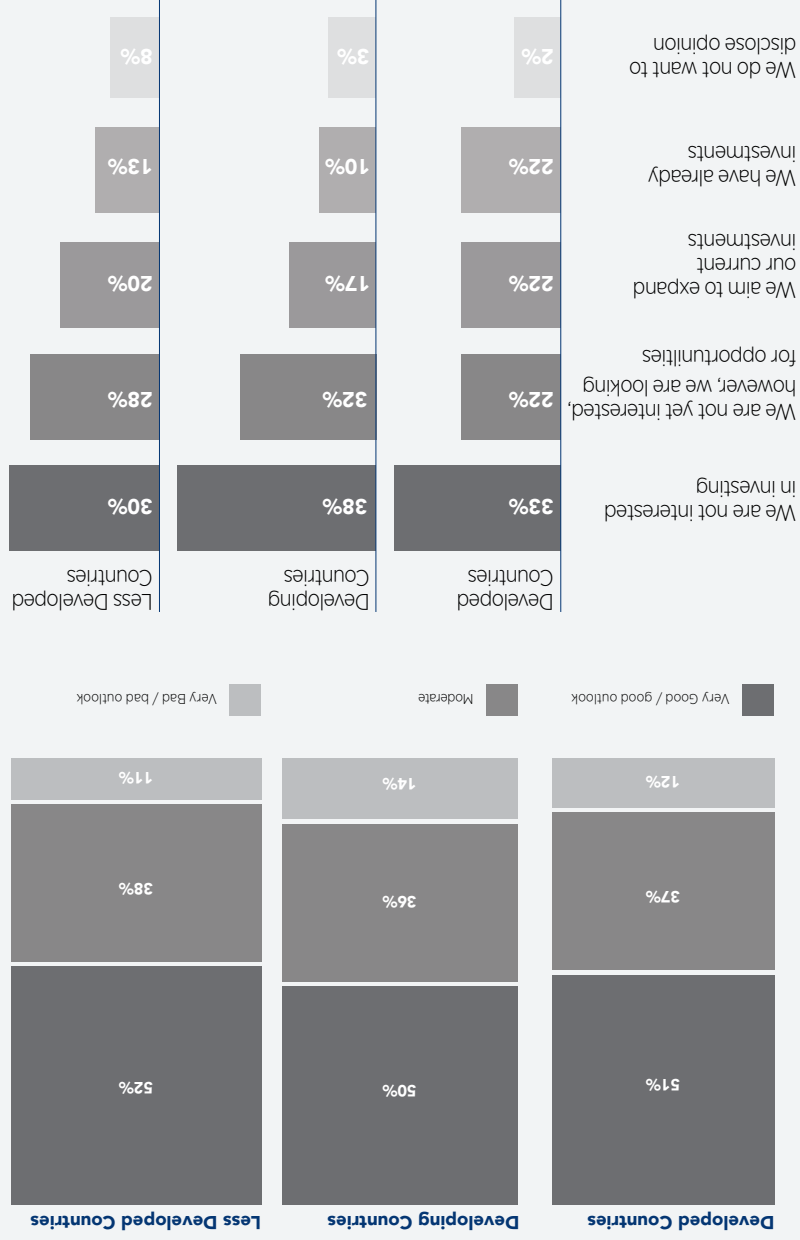
From 258 survey respondents, 83 have stated that they have made an investment abroad. Our respondents represent a wide range of companies, from global companies to small-medium sized enterprises that have just started to analyze potential international investment opportunities.

- Parallel with our results from last year, 53% of survey respondents with international investment have made these investments in the service sector. Unlike last year, there is a growing trend to focus investment in one sector as opposed to multiple sectors. From those who did invest in multiple sectors, we have seen an equal distribution amongst investing in pairs of sectors from service, manufacturing and construction and contracting. Last year, service and construction and contracting pair was the most popular one amongst the investors who have invested in multiple sectors.
- When analyzing the most attractive regions for investing, we have found that Europe came first, attracting 26% of all outbound investments, followed by Africa with 16% and Middle East with 10%. Looking back to last year's results, we can see that the regional ranking order has not changed.
- After analyzing the most attractive regions according to their income level, we have found that 50% of outbound investments have gone to middle-income countries, and 29% have gone to high-income countries. Comparing this with last year's results show that outbound investments to high-income countries have declined. Finally, we have

identified that investments to low-income countries are 22% of all outbound investments.

- An analysis of the trust index indicates that high-income countries have experienced the highest increase in the trust index with a 52% increase. Also, we have seen that middle and low-income countries have also experienced an increase in investor trust: Last year, both of these country groups were at approximately a 35% level, and this year, they both have risen to the 50% levels.

- According to our analysis of future foreign investment plans of Turkish investors, we have found that in the high-income category; 33% of respondents are not looking to invest and 22% have not invested yet but are looking for opportunities. In the middle-income category, 38% state that they are not looking to invest while 32% have not invested yet but are looking for opportunities and 28% state that they have already invested.
- Like last year's results, market size is the primary deciding factor for Turkish investors. Other important factors include development level of the country and its regulations.

Methodology and Turkish Investor Perception Survey

Methodology

The main drivers of outbound investments could be summarized as the need to establish supply security, support know-how transfer and acquisition of new technologies, establish cost advantages and areas to new markets. The need to comply with different markets' legislative regulations through local investments is another factor that can make direct investment in those countries desirable. Alongside these factors, when we analyze Turkey's current investment stock in other countries, we have seen that Turkey's political and economic relationships with neighboring countries is also an important decision point for outbound investments. While calculating each country's index score, their standing in each of the following categories have been analyzed:

- Business environment and development level
- Know-how transfer/ Potential to acquire new technologies
- Domestic and neighboring market sizes
- Regulations
- Labor force, production and raw material costs
- Relations with Turkey

The index has been published annually since 2016, aims not to sway potential investor's perceptions of the listed countries, but rather to summarize the attractiveness and overall outlook of those countries' from the perception of current Turkish investors. The higher index scores represent the level of attractiveness of each country in the eye of the Turkish investor.

We have segmented our index into three categories in order to be able to compare countries within each category more fairly and avoid biases towards developed countries: high, middle and low-income countries.

Afterwards we decided the weights of the criteria separately for all three income level country segments. To assign weights to different criteria in our index we conducted an investment perception survey to DEIK member companies.

There are a total of 27 different criteria which we evaluated while establishing our index. Please refer to the last page of this report to view these criteria in detail.

The methodology of the index has been constructed by DEIK, whose members represent the major investors in Turkey, Bain & Company, and by the results of the investor perception survey that has been conducted to Outbound Investments Business Council members. The data has been collected from specialized databases and public sources and it reflects the most current versions available.

2016-17 Global FDI Flows (Bn USD)

Region	FDI Flow			Greenfield Projects		
	2016	2017	Growth Rate (%)	2016	2017	Growth Rate (%)
World	1814	1518	-16	834	571	-32
Developed Countries	1109	810	-27	254	282	11
EU	500	370	-26	148	146	-1
North America	494	330	-33	69	105	53
Developing Countries	638	653	2	515	261	-49
Africa	50	49	-1	94	41	-57
Latin America	139	143	3	74	61	-17
Asia	448	459	2	347	158	-54
Transition Economies	67	55	-17	65	28	-56

economic and political issues with Ukraine and Western European countries. Thus, Turkey's northern neighbor has received a lower rank in our outbound investment index compared to last year.

- In Caspian Sea region, Kazakhstan, Azerbaijan and Turkmenistan enjoy high foreign investment inflow / capita. Turkish investors regarded Kazakhstan, Azerbaijan and Uzbekistan as top investment destinations.

Recent UNCTAD figures indicate deteriorating economic and trade growth worldwide has led global investment flows to decrease from USD1.86 trillion in 2016 to USD1.43 trillion in 2017, a 23% decrease. The primary driver of this decrease is the decline in investment flow to developed countries. Global mergers and acquisitions have also declined by 23% in total value and currently sit at USD666 billion. In parallel to global trends, global green field investments have reached their lowest levels since 2003, declining by 32% to USD571 billion. In terms of long-term growth dynamics, these developments can be seen as a negative outlook indicator for global direction.

Turkish investors choose to invest in Turkey's political and economic advancements in the Sub-Saharan Africa has also been fruitful as the region continues grow in attractiveness for Turkish investors. For example, Kenya has secured a place on our outbound investment index this year. Although Tanzania and Nigeria have not made it to the outbound investment index, they are close followers of the countries at index. Moreover, in recent years, Sudan has been garnering attention from Turkish investors as well. The ongoing political uncertainties within the Middle East can be a possible explanation for growing investor interest in African countries. Thus, even though these countries are modest in economic sizes, they have been able to successfully attract considerable amounts of investments.

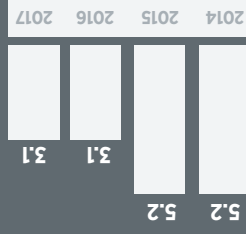
• Although countries in the Americas, excluding the US, account for a small portion of Turkish foreign investment stock, they can, in the future, attract more Turkish investments due to investors' desire for diversification as well as the raw material and labor force potential of these countries. Within the Americas, the US has doubled its Turkish foreign investment stock within the past 3 years whilst Canada and Chile have made it to our outbound investment index this year.

Highlights

According to UNCTAD data, new greenfield investments saw the lowest annual level since 2003 and decreased 32% to US \$ 571 billion.

32%

According to the CBR's Balance of Payments account, the annual flow of outward foreign direct investments has decreased in the last 2 years in parallel with the global trend.

In the foreign investment perception survey conducted with the participation of more than 200 companies within the network of DEIK, 21% of the participants stated that they would expand their existing international investments in the coming year.

• Asia Pacific, underrepresented in our outbound investment index, in contrast to current international economic trends, holds many opportunities for Turkish investors. Turkey's economic and political relations with Asia Pacific countries, which possess a significantly large young and growing population, have improved considerably in the recent years. In addition to China, South Korea, India, Indonesia and Malaysia which had made it to our outbound investment index last year, Vietnam and Thailand have also been secured a place this year. Although India is the country attracting the largest amounts of investment from Central and South Asia, the amount of Turkish investment is considerably low compared to the size of the nation's population. Last year's presidential visit made to India is expected to strengthen Turkish-Indian economic relations.

• Rising oil prices have had a positive effect on the outlook of neighboring countries within the region. Observations indicate Iran and Saudi Arabia have become more attractive to investors. Although Iran's popularity has slowed down compared to the previous year, the nation continues to captivate the attention of Turkish investors. Russia, Turkey's neighbor holding the largest Turkish investment stock, has been experiencing a rapid decrease in foreign direct investments since 2014 due to

to Turkish investors for a variety of reasons; highlights are the country's relative proximity to Turkey, quick and easy access to bodies of international law, financial markets and subject matter experts. The country also presents an advantage over other developed countries due its tax levels, flexible corporate regulations and the state of hard currency of the British Pound. In 2017, 18% of Turkish investments and acquisitions made abroad have been in the UK.

- Europe's position as both a source and a target for high levels of investment is clearly illustrated in Outbound Investment Index and supported by official investments figures. Companies climbing up within their own industry's value chain will pursue acquisitions developed countries for brand and know-how transfer.
- Central Bank of the Republic of Turkey (CBRT) balance of payments indicates a USD3.2 billion capital outflow in 2017. Although Turkey's last year performance is below the 5-year average capital outflow, Turkey has experienced minimal fluctuation regarding foreign investments last year. A similar trend can also be observed in capital inflows to Turkey in 2017. Amounts totaling up to USD7 billion have flown into Turkey from

Highlights

UK was the leading investment destination of Turkish outbound investments in 2017 in terms of deal number with a 18% share while Germany, USA, Serbia and Russia stand out as other popular investment destinations.

According to UNCTAD data, 2017 annual global foreign direct investment declined by 23% to USD 1.43 trillion.

REGIONAL DISTRIBUTION OF COUNTRIES IN INDEX

High-Income Middle-Income Low-Income

Americas	2	1	0
Africa	0	0	4
Asia Pacific	1	3	4
Eurasia	0	2	4
Europe	12	8	1
Middle East	0	1	2

non-residents abroad. The figures stated in this report are project sizes only, and do not reflect total annual capital outflow.

- Whilst 21 of the countries that made it to our outbound investment index list are European countries, another critical piece of information to consider is the fact that Eastern European countries continued to be attractive for Turkish investors. Poland, Hungary, Romania and Serbia attract considerable amounts of investments in the manufacturing sector both from Turkey and the rest of the world. Although Romania takes the number one spot within Eastern European countries in investments in the manufacturing sector made by Turkish investors, investor appetite for Serbia has been growing as well. It can be also argued that Czech Republic is under-invested by Turkish investors. Perhaps most importantly, companies acquired by Turkish investors clearly depict that Germany, France, Spain, Netherlands and Belgium continue to be important countries to invest in for Turkish investors.

- African nations have become a favorite for those investors who are on the look-out for higher-yield investment opportunities. Even though currently, North African countries are more prominent within the countries that

Index 2018

General Findings

- Developed countries outperform less developed countries across several categories, making it difficult for the latter to be correctly compared. Therefore, we have segmented Outbound Investment Index into three categories, according to level of country income, in order to correctly depict less developed yet attractive countries to Turkish investors.

- Our findings indicate that Turkish firms relies on the project-based return estimations and long term prospects of the country when making investment decisions. European countries come out on top in terms of rank within the list for developed countries. Asia Pacific countries have experienced an increase in attractiveness, derived from high regional growth levels, compared to last year. It is important to note that the number of Asia Pacific countries that are placed in top ranks to Outbound Investment Index this year have doubled, reaching a total of 8.

- The US, which occupied the 1st position in the ranking, lost its "the most attractive country to invest" perception to the UK this year. Turkish firms with global ambitions have primarily chosen the UK as the base of their global operations. The UK is very attractive

Rank	High Income Score (Out Of 100)	Rank	Mid Income Score (Out of 100)	Rank	Low Income Score (Out of 100)
1	UK 79 ↓	1	China 71 ○	1	Indonesia 59 ↓
2	Germany 76 ○	2	Malaysia 64 ↓	2	Azerbaijan 59 ↑
3	USA 73 ↑	3	Romania 64 ↓	3	Algeria 58 ↓
4	Italy 69 ↓	4	Czech Republic 63 ↑	4	Ukraine 58 ↓
5	Netherlands 69 ○	5	Saudi Arabia 62 ↓	5	India 57 ↓
6	France 68 ○	6	Russia 61 ↑	6	Iran 57 ↑
7	Spain 67 ↓	7	Hungary 60 ○	7	Iraq 57 ↓
8	South Korea 67 ↓	8	Kazakhstan 60 ↓	8	Pakistan 56 ↓
9	Sweden 67 ↑	9	Portugal 60 ↓	9	Georgia 55 ↑
10	Switzerland 65 ○	10	Bulgaria 58 ↓	10	Uzbekistan 53 ○
11	Austria 65 ↓	11	Lithuania 57 ↑	11	Serbia 52 ↓
12	Denmark 64 ↑	12	Chile 57 ↓	12	Morocco 52 ○
13	Canada 64 ○	13	Poland 56 ○	13	Kenya 51 ↓
14	Norway 62 ↓	14	Thailand 56 ↓	14	Vietnam 51 ↓
15	Belgium 62 ○	15	Estonia 56 ↑	15	Egypt 50 ↑

↓ Higher ranking compare to previous year's
 ↑ Lower ranking compare to previous year's
 ○ Same ranking compare to previous year's

Volkan Kara
Chairman of Outbound
Investments Business Council

Turkish Outbound Investment Index, which we update every year according to the changing investment, economic and geopolitical conditions, reflects the priorities, motivations and perspectives of Turkish investors in a country based ranking system. Parallel to the global investment flow, Turkish outbound investments have also experienced minor fluctuations in the past year. According to UNCTAD, deteriorating economic and trade growth worldwide has led to a 23% decrease in global investment flows, decreasing from 1.86 trillion USD in 2016 to 1.43 trillion USD in 2017. The most important factor is the decline in the flow of investments to developed countries. Global mergers and acquisitions have also decreased by 23% to a level of 666 billion USD. Global greenfield investments, have lessened as well by 32% to 571 billion USD and have reached to its lowest level since 2003. This outlook is a negative indicator for long-term global growth.

Turkey is an emerging market with global aspirations; in the past decade, Turkish companies' acquisitions and greenfield investments throughout the world is totaling 40 billion USD in value. The total size of all Turkish global investments are worth more than 65 billion USD.

According to the data that we have analyzed on Turkish M&As and green field investments, this year we have observed that Turkish investments have also decreased both in count and size. Parallel to our findings from our previous reports, we have found that Turkish investors have a historic preference to invest in Europe and neighboring countries. Countries with which Turkey has an organic trade link and strong political relations foster firms' investment appetite. Food, construction and contracting, logistics, manufacturing and retail are the main sectors which investors have chosen to invest in the past year.

Looking forward, we predict that Turkish investors will have a higher interest to invest in the UK, which took the first place in our Outbound Investment Index this year, other European countries, alongside several African countries with opportunistic investment areas are driving interest. Similar to our methodology from the previous years, we have segmented our index into three categories: high, medium and low-income countries. I hope that Turkish Outbound Investment Index, which has been prepared with the collaboration of DEIK Outbound Investments Business Council and Bain & Company, will be helpful for Turkish companies in assessing international markets for their prospective future investments. Finally, I would like to thank all our stakeholders and project team who have contributed to the preparation of this report.

Preface

Nail Olpak
President of DEİK

Outbound investments which are directly related to development and welfare level of countries, in the process of Turkey's integration with the global economy starting in the 1980's and gaining an accelerated pace in the 2000's experienced a substantial increase in the form of both new investments as well as acquisitions of existing enterprises. While the total of global overseas investments in the years 1990 and 2000 amounted to US Dollars 4,1 trillion, it is seen that such amount is increased 5,4 times to US Dollars 22,4 trillion between the years 2000 and 2017. In the same process, Turkey increased its investments overseas 24 times and attained the level of 40 billion United States Dollars.

Turkey's bold business persons are at present subscribing their footprints under essential investments in various sectors throughout the world. And we, as DEİK are conducting commercial diplomacy activities via 145 business councils operating in 138 countries and regions in order to smooth the routes of our investors and guide them, searching for investment opportunities through our founding enterprises both locally as well as abroad and promoting our members to that effect.

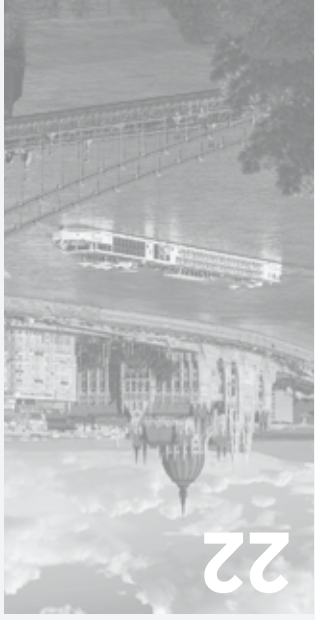
To serve such an intent and purpose, under our Outbound Investment Index we have prepared this year for the third time and updating in accordance with the changing conditions of the relevant period, interest of Turkish companies in overseas investments is brought forth in ultimately striking results. Our index is subjecting the risks and potentials of the investment geographies to a general assessment for Turkish investors independent of the sectors.

To this effect, we have observed and detected that market size is leading the investment criteria of our investors. Further, level of development and legislative infrastructure are included in such results derived by our index. Likewise, USA maintaining its leading position in our index in the past two years, has left its place this year to the United Kingdom. Besides the foregoing, we have observed that 21 of the countries contained in the index are located in Europe while Eastern European countries are persisting with their escalation noted in the recent years. In addition and further to the foregoing, target countries determined this year by our Ministry of Trade, namely Russia, Mexico, India and China are likewise occupying upper positions in the index.

I am holding the belief and also hope that all such valuable data and particulars contained in our index serve as beacons to our investors in the coming period to crash and be relieved from their shells in their ventures to disperse worldwide in order to establish new global partnerships. I am hereby expressing my gratitude and thanks to everyone providing contribution to the preparation of the index effected by Outbound Investments Business Council operating under organization of DEİK in association with Bain&Company, and believe that the index shall serve as a guide for the overseas investments of Turkish private sector.

Content

Preface	4
Index 2018	6
Methodology and Turkish Investor Perception Survey	10
America	12
Africa & Middle East	14
Asia Pacific	16
Eurasia	18
Western Europe	20
Eastern Europe	22
Detailed Methodology & About Council	24

**Foreign Economic Relations
Board (DEİK)**

Barış Sazak

Outbound Investments

Business Council Coordinator

bsazak@deik.org.tr

Tel: + (90) 212 339 5089

Bain & Company

Hüseyin Binzat

Principal

huseyin.binzat@bain.com

Tel: +90 (212) 708 1425

Foreign Economic Relations Board (DEİK)

Upon its establishment in 1986, the Foreign Economic Relations Board of Turkey (DEİK) was assigned with the following tasks:

to organise and manage the foreign economic relations of the Turkish private sector, in particular with respect to foreign trade, international investments, services, contracting and logistics; to analyse investment opportunities at home and abroad; to help boost the country's exports, and to coordinate similar business development activities. DEİK is assigned the task of "conducting the foreign economic relations of the Turkish private sector", to become

"business diplomacy" organisation comprising Business Councils,

Founding Institutions and individual members that represent Turkey's business community and its leading entrepreneurs, contributing to

the functioning of the institution on a 'voluntary basis'. As the end of

2018, DEİK has 95 founding institutions and 145 business councils, and approximately 1200 member companies which form these councils, as

well as 2000 representatives from the member companies.

River Plaza Bahar Sokak No:13 Kat:10 34394

Levent / İstanbul-Turkey

Tel: +90 (212) 339 50 00

Fax: +90 (212) 270 30 92

E-mail: info@deik.org.tr

www.deik.org.tr

deikiletisim

Bain & Company Turkey

Bain & Company is the management consulting firm that the

world's business leaders come to when they want results. Bain

advises clients on strategy, operations, information technology,

organization, private equity, digital transformation and strategy,

and mergers and acquisition, developing practical insights that

clients act on and transferring skills that make change stick. The

firm aligns its incentives with clients by linking its fees to their

results. Bain clients have outperformed the stock market 4 to 1.

Founded in 1973, Bain has 57 offices in 36 countries, and its deep

expertise and client roster cross every industry and economic

sector.

Nispetiye Caddesi, Akmerkez B 3 Blok Floor: 10 34337

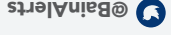
Etiler / İstanbul - Turkey

Tel: +90 (212) 708 14 00

Fax: +90 212 708 14 14

E-mail: huseyin.binzat@bain.com

www.bain.com

@BainAlerts

DISCLAIMER

This document contains general information only, and none of DEİK's member firms, or their related entities is, by means of this communication, rendering professional

advice or services. No entity in the DEİK's network shall be responsible for any loss whatsoever sustained by any person who relies on this communication. Transactions data

presented in this report are based on information that is readily available in the public domain and include transactions with closing procedures still ongoing at the year end.

This study does not include capital market transactions, IPOs, real estate sales, intra-group share transfers and transactions of financial institutions within the framework of

debt restructuring. We do not accept any responsibility as to the accuracy or completeness of the data or as to whether all transactions listed herein will necessarily close.

All rights reserved © December 2018.

Outbound Investment Index 2018

